

ΔΕΚΑΠΕΝΤΕ

ΤΗΣ ΕΥΓΕΝΕΙ ΣΥΜΠΡΑΞΕΙ ΔΙΑ

ΔΙΕΥΘΥΝΟΜΕΝΟΝ

ΥΠΟ

ΛΕΩΝΙΔΟΥ Χ. ΖΩΗ

ΕΤΟΣ Β΄.

15 ΙΟΥΛΙΟΥ

ΑΡΙΘ. 46

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Νικ. Μινώτου δικηγόρου· Περί τῶν ἐν Ζακύνθῳ πε-
τρελαιοφόρων πηγῶν καὶ περὶ πετρελαίων ἐν γένει.
(μελέτη).—Γωγ. Ἐπιστολὴ ἀνοικτὴ πρὸς τὸν κ. Γρηγ.
Ξενοπούλου. — Διον. Ναρχ. Καιροφύλακος· Μαρῖνος
Φαλιέρος, (συνέχεια).—Λ. Χ. Ζώη· Αἱ ἐν Ζακύνθῳ
Συντεχνίσι. (συνέχ.).—Σούτσου Πρὸς τὸν Θεόν (ποι-
ησις).—Φιλ. Δ. Μωρέττη· Ἡ ἀπιστὴ (ποίησις).—Ἐ-
ξετάσεις Γυμνασίου καὶ Ἑλλην. Σχολείου. — (Διόρ-
θωσις ἡμαρτημένων).—Εἰδήσεις.

ΕΝ ΖΑΚΥΝΘῳ

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ Ο «ΦΩΣΚΟΛΟΣ»

Σ. Ν. Καφοκεφάλου

1894.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΣΟΥΡΙΟΥ
ΣΥΛΛΟΓΗ Π. ΠΑΤΡΙΚΙΟΥ
ΑΛΕΞ. 42 46 53

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΣΟΥΡΙΟΥ

ΑΙ ΜΟΥΣΑΙ

ΔΕΚΑΗΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ

ΕΤΟΣ Β'.

13 ΙΟΥΛΙΟΥ 1894

ΦΥΛΑ. ΜΓ.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΕΝ ΖΑΚΥΝΘΩ.

ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΦΟΡΩΝ ΠΗΓΩΝ

ΚΑΙ

ΠΕΡΙ ΠΕΤΡΕΛΑΙΩΝ ΕΝ ΓΕΝΕΙ

ΜΕΛΕΤΗ ΑΝΑΓΝΩΣΘΕΙΣΑ ΕΝ ΤΩ ΣΥΛΛΟΓΩ ΤΩΝ ΦΙΛΟΜΑΘΩΝ ΖΑΚΥΝΘΟΥ

Τὴν 3ην Ἰουλίου 1894.

Α.

Ὁ πατὴρ τῆς ἱστορίας Ἡρόδοτος, ἐπισκεφθεὶς πρὸ 2400 ἐτῶν τὴν ἡμετέραν Νῆσον, ἀφηγεῖται ἐν τῷ Βιβλίῳ Δ § 195 τῶν Μουσῶν αὐτοῦ, ὅτι αὐτὸς ὁ ἴδιος εἶδεν ἐν Ζακύνθῳ ἐκ λίμνης καὶ ὕδατος πίσσα ἀναφερομένην.—ὅτι αἱ λίμναι αὐτόθι ἦσαν πολλαὶ (εἰσὶ καὶ πλεῖρες αἱ λίμναι), ἡ μεγαλτέρα τῶν ὁποίων εἶχε περίμετρον ἑβδομήκοντα πέντε ποδῶν καὶ βάθος ὀργυιῶν δύο—καὶ ὅτι τὸ περισεῦον τῆς πίσης ταύτης ἐκχέετο εἰς τὴν θάλασσαν ἀπέχουσαν τέσσαρα στάδια ἀπὸ τῆς μεζονος λίμνης. Σήμερον αἱ μὲν λίμναι τοῦ Ἡροδότου κείμεναι εἰς τὴν αὐτὴν θέσιν εἰς ἣν σήμερον ἡ ὄπῃ ἐξ ἧς ἀναβλύζει ἡ πίσσα, εἰς Κερί τοῦ Δήμου Ναφθίων μετεσχηματίσθησαν εἰς μικρὰν ἐλώδη πεδιάδα, ἥτις κατὰ τὸν χειμῶνα ἐκ τῶν βροχίμων ὑδάτων μετατρέπεται εἰς ἕλος τοῦ ὁποίου τὰ ὕδατα ρέουσιν εἰς τὴν θάλασσαν διὰ δύο τεχνιτῶν διαρύγων—ἡ δὲ ἀπόστασις τῆς ὄπῃς ἐξ ἧς ἀναβλύζει ἡ πίσσα ἀπὸ τῆς θαλάσσης δὲν εἶναι πλέον τέσσαρα στάδια, ὡς λέγει ὁ Ἡρόδοτος, ἰσοδυναμοῦντα μὲ ἐξακόσια μέτρα, ἀλλὰ μόνον ἑκατὸν ὀγδοήκοντα μέτρα.

Κατὰ τὴν ἀνωτέρω μαρτυρίαν τοῦ Ἡροδότου, ἡ πίσσα συνελέγετο ὑπὸ τῶν Ζακυνθίων καὶ εἰς ἀμφορεῖς ἐτίθετο (εἰς ἀμφορέας καταχέουσιν), οὐδὲν ὅμως ὁ ἱστορικὸς προσθέτει περὶ τῆς ὑπὸ τῶν Ζακυνθίων γενομένης χρήσεως τῆς συλλεγομένης καὶ εἰς ἀμφορεῖς τιθεμένης πίσης.

Κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ Σαίν-Σωβαίρου καὶ ἑτέρων ἐπισκεφθέντων τὰ μέρη ταῦτα γεωλόγων, ὅλος ὁ περίεξ ἠώρος θαλάσσιος ἀπέτελει ἀνάκαθεν μεγάλην λίμνην περιοριζομένην καὶ περιστοιχιζομένην ἐκ τῶν πέριξ βουνῶν, ἥτις μικρὸν καὶ κατ' ὀλίγον κατεχώθη ἐκ τῶν ἐπιχώσεων καὶ τῶν μεταβολῶν, ὡς ὑπεστὶ ἀλληλοδιαδόχως, κατὰ τὴν ἡλικίαν ἐκείνην τοῦ ἡμετέρου πλανήτου ἢ ἐπιφάνειαν αὐτοῦ. Ἀπόδει-

ξις δὲ ἔστω ἡ ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ Ἡροδότου μέχρι τῆς σήμερον ἐκ τετρακοσίων εἴκοσι μέτρων διαφορά τῆς ἀποστάσεως τῆς πισσαοφαλτώδους πηγῆς ἐκ τῆς θαλάσσης.

Ἀλλὰ ὑπὸ τὴν προαιωνίως αὐτομάτως ἀναβλύζουσαν, κατὰ τὸν Σαίν-Σωβαίρον, περισσότερον μὲν τὸ καλοκαίρι ὀλιγώτερον δὲ τὸν χειμῶνα ταύτην πηγὴν τῆς πίσης ὑποκρύπτεται ἄραγε πηγὴ πετρελαίου, ποταμὸς πετρελαίου—πηγὴ τοῦ κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους ἀνευρεθέντος ὑπογείου θησαυροῦ;—Αἱ γενομένη ἀναλύσεις τῆς ἐξαγομένης πίσης ἀποδεικνύουσιν, ὅτι ἐν αὐτῇ τῇ πίσσῃ περιέχεται καὶ δόσις τις πετρελαίου, ἀλλ' ἡ δόσις αὐτὴ δὲν εἶναι μὲν ἀνάλογος πρὸς τὰς δαπάνας τῆς ἐξαγωγῆς καὶ τῆς καθαρίσεως, ἀλλὰ δύνάται νὰ χρησιμεύσῃ ὡς εὐλογος καὶ πιθανὴ εἰκασία, ὅτι εἰς τὰ βαθύτερα γεωλογικὰ στρώματα θὰ ἴδυναιτο νὰ ὑπάρχη ὁ προεκαζόμενος ποταμὸς ἀναμένων τὸ δημιουργὸν γεννηθῆτω διὰ νὰ ἐξέλθῃ εἰς τὸ φῶς.

Ἐντοσούτω ἐγένετο μὲν κατὰ διαφόρους ἐποχὰς ἡ ἐξαγωγή τῆς πίσης, ἀλλὰ δὲν ἐγένετο εἰσέτι σπουδαία καὶ ἐμβριθῆς ἀπόπειρα καὶ δοκιμασία πρὸς ἀνεύρεσιν τῶν ἐν Κερί πηγῶν τοῦ πετρελαίου, τοῦ ἐν τοῖς κόλποις τῆς γῆς ἴσως ἐναποταμιευμένου τόσοῦ θησαυροῦ, δυναμένου νὰ εὐτυχήσῃ καὶ πλουτίσῃ τὸν τόπον. Τὴν ἀναδίψασιν καὶ ἀνεύρεσιν τῶν εἰς Κερί πηγῶν τοῦ πετρελαίου δὲν δύνανται νὰ ἐπιχειρήσωσιν οὔτε ἰδιῶται οὔτε ἡ Κυβέρνησις. Τοιαῦτα ἔργα δύνανται ἐπιτυχῶς νὰ ἐπιχειρήσῃ μόνον ἑταιρία καὶ ἑταιρία σπουδαία καὶ ἀληθινὰ καὶ οὐχὶ ψευδοεταίρια καὶ πηλοπολιτεῖα (sic) ὡς ἀνόμασε ποτὲ ἀμερικανὸς τις προσηχητὴς) οἷαι ἦσαν αἱ κατὰ τοὺς τελευταίους χρόνους ἐπιχειρησάσαι πρὸς τὸ θεαθῆναι τὸ μυστήριον ἀνεύρεσιν τῶν εἰς

ΤΑΚΤΩΣΤΕΙΟΣ
ΕΠΙΜΟΡΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ
ΜΟΥΣΕΙΟΝ ΑΓΓΕΛΑΚΕΡΟΥ

Κερὶ πηγῶν τοῦ πετρελαίου, πράγματι δὲ πρὸς ἐκμετάλλευσιν τῶν ταμείων καὶ τῶν ἀποθεματικῶν κεφαλαίων τῶν εὐπίστων. Ἀληθῆς καὶ σπουδαία ἐταιρία, ἔχουσα τὸ κερδοσκοπικὸν τῶν μεγάλων ἐπιχειρήσεων πνεῦμα τοῦ αἰῶνος καὶ τὴν εἰς τοιαῦτα ἔργα ἀπαιτουμένην δημιουργικὴν πίστιν καὶ ἐπιμονὴν, ἠδύνατο νὰ ἐπιχειρήσῃ τὸ μέγα ἔργον καὶ νὰ εἰσδύσῃ τὰ μηχανήματά της εἰς τριπλάσιον, τετραπλάσιον, ἑξαπλάσιον εἰσέτι βάθος τῶν μέχρι τοῦδε γινομένων διατρύσεων. Εἶναι μάλιστα ἀπορίας ἄξιον πῶς ἡ ἡμετέρα Κυβέρνησις δὲν παρεχώρησε τὴν ἄδειαν τῆς ἐκμεταλλεύσεως, κατὰ τὸν ἰσχύοντα περὶ μεταλλείων νόμον, εἰς σπουδαῖον ἄγγλον μηχανικὸν ἐξ ἐκείνων, οἵτινες εἰργάσθησαν εἰς τὰς ἐν Βακοῦ τῆς Ρωσσίας γενομένας διατρύσεις καὶ ἐκμεταλλεύσεις τῶν πλησίον ἐκεῖ πετρελαιοφόρων πηγῶν αἰτήσαντα τὴν ἄδειαν ταύτην διὰ τοῦ ἐνταῦθα εἰδικοῦ πληρεξουσίου τοῦ κ. Φώστερ Διευθυντοῦ τοῦ Ἀγγλικοῦ τηλεγραφείου—ἐπροτίμησε δὲ νὰ πέμψῃ ἐνταῦθα ἑλληνα μηχανικὸν, δαπανήσασα ἐπιματαίῳ τρεῖς χιλιάδας δραχμῶν. Κατὰ τὸ λέγειν δὲ τοῦ ἐνεργήσαντος τὴν δοκιμαστικὴν ταύτην προκαταρκτικὴν ἐργασίαν εἰς Κερὶ, τὸ βάθος τοῦ φρέατος κατῆλθε μέχρις ἑκατὸν περίπου μέτρων καὶ εἰς τὸ βάθος τοῦτο ἀνευρέθη μεγίστη ποσότης πισσασφάλτου περιεχοῦσης κατὰ τεσσαράκοντα τοῖς ἑκατὸν πετρελαίον, ὑπὸ δὲ τὴν πισσασφαλτικὴν ταύτην παρακαταθήκην ὑπῆρχε σκληρὸς γρανίτης. Ἀλλὰ τίς δύναται ν' ἀμφισβητήσῃ ἢ ν' ἀμφιβάλλῃ, ὅτι, ἐὰν ἡ διάτρυσις ἤθελε προχωρήσει κάτωθι τῆς γρανιτικῆς πλακῆς, ἥτις συνήθως ἀνωθι καὶ κάτωθι τῆς πετρελαιοῦδος πηγῆς ἀπαντᾶται εἰς διακόσια, τριακόσια, ἢ καὶ πεντακόσια μέτρα (διότι τὰ εἰς Ἀμερικὴν φρέατα ἀνορουσόμενα πρὸς ἐξαγωγὴν τοῦ πετρελαίου φθάνουσιν εἰς βάθος καὶ μέχρις ἑξακοσίων ἀκόμη μέτρων) δὲν θὰ ἀνευρίσκετο μέγιστος ποταμὸς πετρελαίου δυνάμενος νὰ εὐεργετήσῃ καὶ τὸν τόπον καὶ τὸ κράτος ὀλόκληρον; Δυστυχῶς τὸ γινόμενον κυβερνητικὸν πείραμα ἀπέτυχε καὶ ἡ γινομένη ἐκ δεκατριῶν χιλιάδων δραχμῶν δαπάνη ἐρρίφθη εἰς τὴν θάλασσαν, διότι ἐντὸς τοῦ φρέατος ἐθραύσθη τὸ τῆς διατρύσεως ἐργαλεῖον, ὅπερ ἐνέφραξε τὴν ὀπὴν καὶ κατ' ἀκολουθίαν, ὅπως ἐπαναλειφθῆ καὶ προχωρήσῃ ἡ δοκιμασία πρέπει ν' ἀνοιχθῆ νέον ἐξ ἀρχῆς φρέαρ.

Ἐντοσοῦτῳ ὁ κατὰ πᾶσαν εὐλογον πιθανότητα κεκρυμμένος ἐν Κερὶ θησαυρὸς μένει ἀνεκμετάλλευτος, ἐνῶ εἰς ἄλλας χώρας (καὶ πρὸ πάντων ἐν Ρωσσίᾳ κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη) ἡ τοῦ πετρελαίου ἐκμετάλλευσις ἀποτελεῖ μίαν τῶν κυριωτέρων πηγῶν τοῦ ἐθνικοῦ πλούτου, μάλιστα μετὰ τὰ τελευταῖα πειράματα, καθ' ἃ τὸ πετρελαίον δύναται νὰ συναγωνίζηται ἐπιτυχῶς μετὰ τοὺς γαιάνθρακας καὶ ν' ἀναπληρώσῃ τούτους μίαν ἡμέραν ὅταν τὰ γαιάνθρακικὰ στρώματα ἐξαντληθῶσιν.

Ἄλλως ἡ ἐκμετάλλευσις τῶν πετρελαιοφόρων πηγῶν εἰς Κερὶ ἠδύνατο νὰ ἔχῃ ἐπιρροὴν τινα καὶ εἰς τοὺς σεισμούς, οἵτινες περιοδικῶς καταμαστιζοῦσιν τὴν Ζακύνθον. Εἶναι δὲ ἀναντίρρητον, ὡς παρετηρήθη εἰς τοὺς κατὰ καιρὸν μεγάλους σεισμούς, οἵτινες συνεκλόνησαν τὴν νῆσον καὶ ἰδίως κατὰ τοὺς τελευταίους καταστρεπτικούς σεισμούς τοῦ 1893 ἔτους, ὅτι ἡ σεισμογόνος ἐστία ἐγκείται μετὰ τῶν εἰς Κερὶ πισσασφαλτῶδων πηγῶν καὶ τοῦ Μαραθονησίου, ὅτι βοᾶι, βροντᾶι, ὑπόγειοι μκθυμοὶ καὶ

κρότοι, ὡς νὰ παρήγοντο ἐκ συρομένων ἐπὶ λιθοστρώτων ἀλύσεων, πρὸ τῶν μεγάλων σεισμῶν, κατὰ τοὺς μεγάλους σεισμούς καὶ μετὰ τούτους ἐκεῖ περίξ τῶν πηγῶν τῆς πίσεως περισσότερον ἠκούοντο—ὅτι τὸ περίξ τῶν πηγῶν τούτων ἔδαφος εἶναι π. ἀγμάτι ὑπονενομευμένον (est réellement mi-pè, ὡς λέγει ὁ Saint Sauveur) τρέμον καὶ σαλευόμενον—καὶ ὅτι, καθὰ βεβαιοῦσιν οἱ κάτοικοι τοῦ χωρίου, ὅταν γίνωνται οἱ σεισμοὶ καὶ τὸ ὕδωρ τῶν πηγῶν, ἐν αἷς ἀναβλύζει ἡ πίσσα, γίνεται θερμότερον καὶ ἡ πίσσα ἀναβλύζει—ἢ ἀναφέρεται, διὰ τὰ μεταχειρισθῶ τὴν φράσιν τοῦ Ἡροδότου—ἀφθονώτερα καὶ αἱ ἀνακύπτουσαι πομφόλυγες εἶναι ζωρρότεραι καὶ ταχύτεραι, ὡς παρατηρεῖ καὶ ὁ Saint Sauveur.

Ἐνταῦθα ὡς κάμωμεν καὶ μίαν παρέκδοσιν ἡ ὁποία δὲν εἶναι πάντῃ ἀσχετὸς πρὸς τὸ ἡμέτερον θέμα. Κατὰ τὰς μᾶλλον παραδεδομένας ἐπὶ σεισμῶν θεωρίας, οἱ σεισμοὶ εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς ἐξατμίσεως τῶν ὑδάτων. Τὰ ὕδατα ὑπὸ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς γῆς, εἰς βάθος σχετικῶς παραλλάσσον, ἀποταμιεύμενα ἐντὸς σπηλαίων ἐξατμίζονται, μεταβάλλονται εἰς ἀτμούς ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῆς ἐσωτερικῆς τῆς γῆς θερμότητος· ἐξατμιζόμενα δὲ μεγίστως στενοχωροῦνται ἐντὸς τῶν σπηλαίων ὡς εἰς λεβήτας ἀτμομηχανῶν. Ἐξ αὐτῆς δὲ τῆς στενοχωρίας καὶ τῆς ὑπερμέτρου πίσεως, οἱ ἀτμοὶ κατορθοῦσι νὰ διανοίγωσιν ἐξόδους, ὅπου εὐρίσκουσι τὸν σχηματισμὸν τοῦ ὑπὲρ τὰ σπήλαια ὄγκου τῆς γῆς προσφορρότερον. Καὶ ἐὰν μὲν ἡ ἐξοδος γίνῃ ἀποτόμως, καὶ μάλιστα ὅταν ἡ πίσις τῶν ἀτμῶν εἶναι μεγίστη, αὕτη συνεπάγεται τοὺς μεγάλους καὶ καταστρεπτικούς σεισμούς—ἐὰν δὲ ἡ ἐξοδος τῶν ἀτμῶν γίνεται ἡσυχωτέρα, αὕτη συνεπάγεται τοὺς μικροτέρους καὶ ἥττον καταστρεπτικούς ἢ μὴ καταστρεπτικούς σεισμούς—ἐὰνδὲ πάλιν ἡ ἐξάτμισις γίνῃ ἡσυχῶς καὶ βραδέως, αὕτη συνεπάγεται τοὺς μικυθμοὺς καὶ τὰς βοᾶς ἀνευ σεισμοῦ. Ἀναπολήσατε εἰς τὴν μνήμην σας τὰς ἐξατμίσεις τῶν λεβήτων τῶν ἀτμοπλοίων, τοὺς κλονισμούς τοῦ καταστρώματος, τὰς βοᾶς καὶ τὰς βροντὰς, τὰς ὁποίας ἠκούετε ὅταν ἐταξειδεύετε δι' ἀτμοπλοίου, συμπαραβάλετε ὅλα ταῦτα μετὰ ὅσα ἠσθάνθητε κατὰ τοὺς τελευταίους σεισμούς καὶ θέλετε μετ' ἑμοῦ συνομολογήσει, ὅτι ἡ γινομένη ἀνωτέρω παρομοίωσις δὲν εἶναι ἀνεπιτυχής.— Ἀλλὰ δὲν θὰ ἀφήσω τὸ περὶ σεισμῶν θέμα χωρὶς νὰ προσθέσω ἀκόμη, ὅτι, ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω σεισμῶν τῶν ὁποίων, ὡς προείπομεν ἡ σεισμογόνος ἐστία εἶναι πρὸς τὸ μέρος τῶν Κερὶ πηγῶν τῆς πίσεως εἶναι καὶ ἕτεροι σεισμοὶ προερχόμενοι ἐκ καταπτώσεων μεγάλων ὑποβρυχίων ὄγκων. Τοιούτους δὲ σεισμούς ἀισθανόμεθα ἐνίστε ἐν Ζακύνθῳ καὶ τινὰς τούτων ἠσθάνθημεν κατὰ τὴν τελευταίαν σεισμικὴν περίοδον, ἀλλ' οἱ σεισμοὶ οὗτοι ἔπονται μεγάλου κτύπου προερχομένου ἐκ βαρέως σώματος καταπίπτοντος ἐπὶ ἑτέρου ἐλαστικοῦ σώματος καὶ μετὰ τὸν κτύπον τούτον ἐπακολουθοῦσιν αἱ σεισμικαὶ δονήσεις ὀμαλαί, ἐλαφραὶ καὶ ὀριζόντιοι βαθυπῶν καὶ κατ' ὀλίγον ἐλαττούμεναι καὶ ἐκλείπουσαι ἀνευ κακῶν ἀποτελεσμάτων. Ἀλλὰ αἱ ἀνωτέρω κτύποι αἰσθητοὶ εἶναι μὲν ἀποτέλεσμα τῶν ὑδάτων ἐπισκαπτόντων τὰς βάσεις τῶν καταπτόντων μεγίστων ὄγκων, ἀλλὰ πολλὰκις καὶ αὐτῶν αἱ καταπτώσεις εἶναι ἀποτέλεσμα τῶν σεισμῶν. Ἄλλως ἐν Ζακύνθῳ ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω

σεισμῶν προερχομένων ἐκ τῶν ἀνωτέρω αἰτιῶν, ἠσθάνθημεν πολλάκις σεισμούςς κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον ἰσχυροῦς καὶ κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον ἐπιπλαβεῖς καὶ ἀπλαβεῖς, ἐξ ἀντικτύπων ἐτέρων σεισμῶν συμβαινόντων εἰς ἐτέρας σεισμογόνους ἐστίας, εἰς ἐτέρας χώρας μᾶλλον ἢ ἥττον μακροσμένας, τοιούτους δὲ σεισμούςς ἀντελήφθημεν καὶ κατὰ τοὺς τελευταίους ἐν Λοκροῖσι καταστρεπτικούς ἐκεῖ σεισμούςς.

Ἐάν λοιπὸν ἡ Ζάκυνθος περιοδικῶς μαστίζεται καὶ περιοδικῶς καταστρέφεται ἐκ τῶν σεισμῶν τῆς πρώτης κατηγορίας, ἥτοι ἐκ τῶν σεισμῶν προερχομένων ἐκ τῆς ἐξατμίσσεως τῶν ὑδάτων—ἐάν ὡς φαίνεται ἡ βάση τῆς ἐνεργοῦ αἰτίας τῶν σεισμῶν τούτων εἶναι παρὰ καὶ πέραν τῶν εἰς Κερί πηγῶν τῆς πίσεως—ἐάν τὰ ἀποτελέσματα τῶν σεισμῶν ἀνεφάνησαν πάντοτε μᾶλλον καταστρεπτικά εἰς τὰ πέραν τοῦ χωρίου Κερί μέρη, εἰς τὴν πεδιάδα, εἰς τὰ χωρία τῆς πεδιάδος καὶ εἰς τὴν πόλιν, ἐνῶ εἰς τὰ βορειοδυτικά μέρη τῆς νήσου καὶ εἰς τὰ πρὸς δυσμὰς τῆς νήσου θουνὰ πρὸ πάντων οἱ σεισμοὶ μηδεμίαν βλάβην ἐπέφερον, δὲν θὰ εἶναι πιθανὸν ὅτι διανοιγομένων εἰς Κερί φρεάτων πρὸς ἐκμετάλλευσιν τοῦ ὑπογείου ποταμοῦ τοῦ πετρελαίου, ὅχι μόνον θὰ ἀνευρεθῆ πιθανὸν ἢ πηγὴ τοῦ πετρελαίου, ὡς ἐκ τῆς ὁποίας ἀναντιρρήτως ὁ τόπος θὰ ὠφελῆθῃ, ἀλλὰ δὲν εἶναι ἐπίσης πιθανὸν ὅτι διὰ τῆς διανοίξεως τῶν φρεάτων εἰς ἰκανὸν βάθος ἢ ἐξατμίσσεως τῶν ὑποχθονίων ἀτμῶν, δι' ὧν ἐκεῖ εἰς Κερί προξενουῦνται οἱ σεισμοὶ θὰ γίνεταί ὀραλωτέρα, τακτικότερα καὶ οὐχὶ ἀπότομος καὶ διαία;—Δὲν εἶναι πιθανὸν τὰ ἀνοιχθισόμενα φρέατα νὰ χρησιμεύσωσιν ὡς τόσαι βαλβίδες ἐξατμιστικαὶ ὡς εἰς τὰς ἀτμομηχανάς, αἰτνες αὐτομάτως ἐκπέμπουσι τὸν περισσεύοντα ἀτμὸν πρὸς ἀποσόβησιν παντὸς κινδύνου;—Δὲν εἶναι πιθανὸν, ἀφοῦ μάλιστα ἐνταῦθα καὶ πάντες οἱ ἀρχαιότεροι περὶ τῶν σεισμῶν τῆς Ζακύνθου ἀσχοληθέντες παρεδέχθησαν, ὅτι τοιοῦτοτρόπως δύναται νὰ κατανικθῆ ὁ τρομερὸς ἐκατόνχειρ Βριαρεὺς, ὁ φοβερὸς οὗτος ἐνοσύχθων θεὸς, ὅστις ταραττόμενος καταστρέφει τὰ σπύτια μας καὶ ἀπειλεῖ νὰ μᾶς καταθάψῃ ὑπὸ τὰ ἐρείπια αὐτῶν; Καὶ ἐάν τοιαύτη πιθανότης ἀναντιρρήτως ὑπάρχῃ, δὲν εἶναι λογικὸν, λογικώτατον νὰ διενεργηθῆ ἢ ἀπόπειρα τῆς διανοίξεως τῶν φρεάτων πρὸς ἀνεύρεσιν τῶν εἰς Κερί πετρελαιοφόρων πηγῶν, νὰ ἀποσοβηθῶσι καὶ οἱ σεισμοὶ οἱ τόσον καταστρεπτικῶς κατὰ περιόδους κατασπαράσσοντες τὸ ἔδαφος τῆς ἡμετέρας ὠραίας Νήσου;

Καὶ ταῦτα μὲν ἐν συνόψει περὶ τῶν εἰς Κερί πετρελαιοφόρων πηγῶν ἐνόμισα καλὸν ἐν ὀλίγοις νὰ ἐκθέσω. Ἐν δευτέρῳ δὲ κεφαλαίῳ θὰ ἀναφέρω περὶ πετρελαίου ἐν γένει καὶ ἰδίως περὶ τῶν ἐν Ρωσσίᾳ πετρελαίων ὀλίγα τινὰ τὰ ὁποῖα ἀνεῦρον μεταξὺ τῶν διαφόρων σημειώσεών μου, ὅπως γίνῃ καταφανέστερον ὁποῖον πλοῦτον ἀφίνουμεν ἀνεκμετάλλευστον. Βεβαίως δὲν θὰ περιμένετε ὅτι ἀκούσετε αὐτοπροσώπως καὶ ἐπιτόμιους ἐκθέσεις καὶ ἐντυπώσεις ἀφοῦ οὔτε εἰς Ρωσίαν, οὔτε εἰς Βακκοῦ μετέβην, ἀλλὰ θὰ προσπαθῶ νὰ συναρμολογήσω καὶ ὅσον οἶον τε τεχνικώτερον νὰ ἐκθέσω τὰ ὅσα ἐκ διαφόρων ἀναγνωσμάτων ἐσταχυολόγησα καὶ τὰ ἤκουσα ἐλπίζων, ὅτι οὔτε θὰ σᾶς καθάρσῃ, εἴτε θὰ σᾶς ὀφθαρσῆσωσιν.

(ἔπειτα συνέχεια)

ΝΙΚ. ΜΙΝΩΤΟΣ δικηγόρος.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΑΝΟΙΚΤΗ

Πρὸς τὸν Κύριον

ΓΡΗΓΟΡΙΟΝ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΝ

Εἰς Ἀθήνας]

«Ὁ ἄνθρωπος ἔχει ἰγερῆ τὸν πόθον τοῦ ἐκφράζειν πρὸς τοὺς ἄλλους τὰς σκέψεις του ἀδιαφορῶν περὶ τῆς ὑποδοχῆς τῶν. Καὶ ὁ πόθος οὗτος τὸν ὁποῖον πᾶς εἰλικρινῆς θεωρεῖ καθήκον του νὰ θεραπεύῃ, δεῖτε εἰς τὸν ἰσχυροτέρου παραγόντων τῆς προόδου τοῦ μέλλοντος.

Γρηγ. Ξενοπούλου.

Κύριε Γρηγ. Ξενοπούλε!

Μετὰ πολλῆς τῆς εὐχαριστήσεως ἔλαβον τὸ εἰς ἐμὲ διὰ τῆς διευθύνσεως τῶν «Μ ο υ σ ῶ ν» ἀποσταλὲν ἐπισκεπτήριόν σας. Σᾶς εὐχαριστῶ διὰ τὴν τιμὴν, ἀλλὰ σᾶς συλλυποῦμαι διὰ τὴν εὐθύειαν, πολλῶ δὲ μᾶλλον διὰ τὴν ἐλαφρότητα τῆς συλλήψεως ὅπως διὰ μιᾶς φράσεως ξενικῆς τὴν ὁποίαν σᾶς ἐδάνεισεν ἢ λεπτὴ γλῶσσα τοῦ Καρνῶ καὶ τοῦ Περγιῆ, ἀπαντήσητε εἰς μικρὰν διατριβὴν μου καταχωρηθεῖσαν εἰς τὸ 44.ον φυλλάδιον τοῦ ἀνά χειρας σας περιοδικοῦ. Ἡμποροῦσα ἐννοεῖτε καὶ ἐγὼ νὰ σᾶς ἀπαντήσω διὰ τῆς ἰδίας μεθόδου δανειζόμενος φράσιν ὅχι ξένην, ἀλλὰ τὴν τοῦ φιλοσόφου λαοῦ «Τὸ π λ η γ ω μ ἔ ν ο τ' ἄ λ ο γ ο β λ ἔ π ο ν τ α ς τ ἡ σ ἔ λ α τ ρ ἔ μ ε ι ν», ἀλλὰ σᾶς βεβαιῶ, κ. Ξενοπούλε, διὰ τοῦ εὐγενεστέρου καὶ λεπτοτέρου τρόπου, ὅτι ἡ μέθοδος αὕτη τοῦ ἐν συντόμῳ καὶ περιεκτικῶ ἀπαντᾶν δὲν μ' ἀρέσει, διότι ταύτης χρῆσιν δύναται νὰ κάμνωσιν οἱ μεγάλοι, οἱ μεγαλοφρεῖς, τὰ προτερήματα τῶν ὁποίων δυστυχῶς δὲν ἔχω, ὅπως καὶ ὑμεῖς θὰ συναισθάνησθε ὅτι δὲν ἔχετε, διότι κάλλιστα θὰ γνωρίζητε τὰ «Γ ν ῶ θ ι σ α υ τ ὸ ν.» ἅπαξ ἐγὼ πολλῶ ὑμῶν ὑποδεέστερος καὶ χαμηλότερος τὸ γνωρίζω. Ἐν πράγμα ὅμως κατέχει τὴν ἀνθρωπίνην περιέργειάν μου. Ἐνῶ δηλαδὴ ἐγὼ δὲν κατονομάζω σᾶς ἐν τῇ διατριβῇ μου ἐκείνῃ, οὔτε σᾶς βεβαιῶ σᾶς ἐνθυμοῦμαι, διότι οὔτε δραματογράφος εἰσθε, οὔτε κωμειδουλλιογράφος, ἀλλ' ἀναφέρω μόνον ἀληθείας ἐπὶ πραγμάτων στηριζόμενας καὶ μακρὰν πάσης ἀμφισβητήσεως, πῶς ὑμεῖς καὶ ὑποποῖαν ἰδιότητα, λαμβάνετε τοιαύτην τόλμην, ὥστε δι' ἕφους χαρακτηρίζοντος μὲν ὑμᾶς, οὐδόπως ὁμοῦς ἀρμόττοντος εἰς ἄνθρωπον γραμμάτων, νὰ φανῆτε τοσαύτω ὑπέρημαχος συνήγορος τῶν ἐν Ἀθήναις φιλολογοῦντων. Αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι, κ. Ξενοπούλε, τοὺς ὁποίους ἐγὼ, ἔστω ἐνόουν ἐν τῇ διατριβῇ μου ἐκείνῃ, σᾶς ἐξουσιοδοτήσαν, σᾶς ἀνέθηκαν ὡς ὑπάλληλόν τῶν τὴν ἐντολήν νὰ γράψητε οὗτω πρὸς ἡμᾶς, ἢ ὑμεῖς αὐτοπροαιρέτως μοι ἐγράψατε ἀνεὺ ἀλλῆς ἐξουσιοδοτήσεως. Ἐάν μὲν τὸ πρῶτον, τότε μὲ συγχωρεῖτε κακῶς ἐπαίσατε τὸ πρόσωπον τοῦ ὑπερέτρου ἡμῶν, δὲ τὸ δευτέρου ἀπεύχαστε τοῦ σκοποῦ. Ἐκείνος ὅστις εἰς τινα οἰασθῆποτε φύσεως διατριβῇ, εὐρίσκει τι τὸ ἀναγκαῖον ἢ καὶ τὸ ὑπεροδικόν, νομίζω ὅτι διὰ τοῦ τύπου δύναται ν' ἀ-

ναιρέση τὰ ἐν τῇ διατριβῇ ἐκείνῃ καὶ οὐχὶ κρυφά—κρυφὰ μὲ μ π ι λ λ ι ε τ ἄ κ ι α τῶν ὁποίων ὁ προορισμὸς εἶνε ἄλλος. Ὁργανα, κ. Ξενοπούλε, εὐτυχῶς ἔχετε πολλὰ καὶ καλὰ, δι' ἐνὸς τῶν τοιούτων ὀργάνων ἔπρεπε νὰ μᾶς ἀναιρέσητε, σεις ὁ τοσούτω εἰς τὸ γράφειν καὶ δημιουργεῖν ἐξησκημένοι, διότι τοιαύτη εἶναι ἡ ἐργασία σας νὰ γράφητε, ὅπως ἐμοῦ ἢ ἐργασία εἶνε νὰ σας διαβάσω, διὰ νὰ φωτισθῶ καὶ διὰ τοῦτο ἐξοδεύω καὶ σᾶς ἀγοράζω καὶ σᾶς μελετῶ. Ἴσως κατὰ τὴν συνῆθειάν σας θὰ γελάσητε, προφασιζόμενος ὅτι σεις οἱ μεγάλοι συγγραφεῖς τῶν ὁποίων οἱ τόμοι μέχρι θαθέος γήρως θὰ πληρώσωσι βιβλιοθήκας ὅλας πρὸς δόξαν τῶν Ἑλληνικῶν μας γραμμάτων, δὲν κατέρχεσθε τόσον χαμηλὰ—χαμηλὰ, ὥστε εἰς ἓνα ὄχι ἐξ ἐπαγγέλματος, ἀλλὰ ντιλλετάντε τῶν γραμμάτων, εἰς ἓνα ἐπαρχιώτην ἀγράμματον καὶ νάνον ἐνώπιον ἡμῶν τῶν γιγάντων, ν' ἀπαντήσητε. Ἄλλ' ἄς ἐλθωμεν εἰς τὰ οὐσιώδη.

Ποῖον, κ. Ξενοπούλε, ἦτο τὸ πνεῦμα τῆς διατριβῆς μας ἐκείνης, ἥτις φαίνεται ὅτι τοσούτω σᾶς ἐσκανδάλισεν ὥστε νὰ σπεύσητε ἰδιοχείρως καὶ κρυφά—κρυφὰ νὰ μοι ἀπαντήσητε; Τὸ πνεῦμα ἦτο ὅτι ἐν Ἑλλάδι ἡ φιλολογία δὲν ἔφθασεν ἀκόμη εἰς τὸ εὐχάριστον ἐκεῖνο σημεῖον, ὥστε τὰ προϊόντα ταύτης νὰ κρίνονται σχετικῶς τῇ ἀξίᾳ των, ἀλλὰ κρίνονται ὑπὸ τὸ κολακευτικὸν πνεῦμα τῶν συμπαθούντων ἐταίρων τοῖς συγγραφεῦσι. Μήπως τοῦτο εἶνε ψευδές, κ. Ξενοπούλε; Ἄν καὶ εἰς σᾶς, μὲ συγχωρεῖτε διὰ τὴν εἰλικρινεῖαν, οἱ φίλοι σας, οἱ ὀπωσδήποτε λόγιοι, ἐξέφραζον εἰλικρινῶς τὴν γνώμην των, περὶ τῶν ἐκάστοτε δημοσιευμάτων σας, καὶ σᾶς κατένευον φραιδότερον, πιστεύσατε ὅτι ἡ θεοῖς σας ἐν τῇ φιλολογίᾳ θὰ ἦτο ἐπιζηλωτέρα, διότι τὸ ποσὸν δὲν εἶνε δείγμα ἰκανότητος, ἀλλὰ τὸ ποιόν. Δὲν πιστεύω κ. Ξενοπούλε νὰ εἶσθε τόσῳ ἀπλοῦς, ὥστε νὰ κατέχησθε ὑπὸ τῆς ἰδέας ὅτι μέχρι σήμερον προσεφέρατε γενναῖον τι ἐν τῇ καθ' ὅλου Ἑλληνικῇ φιλολογίᾳ, πλὴν ἐλαφρῶν τινῶν διηγηματικῶν ξενικῆς ὑφῆς καὶ οὐδὲν τὸ Ἑλληνικὸν ἐχούσης, δὲν πιστεύω, κ. Ξενοπούλε, νὰ μὴ καταλαμβάνητε ὅτι μόνος ὁ Καρκαβίτσας δύναται νὰ κληθῆ Ἑλλήν διηγηματογράφος, καὶ ὑμεῖς ὁ αὐτοχειροτόνυτος συνήγορος πάντων τῶν περὶ τὰ γράμματα ἀσχολουμένων νὰ μὴ ἐννοεῖτε ὅτι δὲν ἐπέστη ἀκόμη ὁ χρόνος καθ' ὃν νὰ καταλέξητε τὸν ἑαυτὸν σας εἰς τοὺς κριτικοὺς ἐκείνους ἢ συγγραφεῖς τοὺς ὁποίους ἐνόουν, ἀφοῦ μέχρι τοῦδε οὐδεμίαν ἀξίωσιν ἀπὸ τῆς φιλολογίας ἔχετε ὅπως καὶ ἐγὼ ὅστις εἰλικρινῶς σᾶς ὁμολογῶ τὴν μικρότητά μου. Δὲν πείθεσθε, κ. Ξενοπούλε, ὅτι ἡ ἀκριτος τῶν Ἑλλήνων κριτικὴ ἐν τῇ φιλολογίᾳ, αἱ ἀνειλικρινεῖς ἐπιδοκιμασίαι, εἶνε τὰ αἷτια διὰ τὰ ὁποῖα κατεκλύσθη τὸ θέατρον ἀπὸ τὰ ἀνοῦσια ἐκεῖνα θεατρικὰ παίγνια τὰ κληθέντα κωμειδύλλια, τὰ ὁποῖα χωρὶς σκοπὸν καὶ δράσιν, χωρὶς τέχνην καὶ πλοκὴν καὶ ἐνδιαφέρον κατετίθασαν τὸ Ἑλληνικὸν θέατρον εἰς τὸ σημεῖον τοῦ γελοίου, ὡσεὶ σκοπὸς τοῦ θεάτρον νὰ εἶνε τὸ ὀμιλεῖν ἐξεκάρδιμα τῶν ἀκροατῶν. Μὰ τὸν θεὸν ποῦ λυπούμεθα ὅταν βλέπωμεν ἐν μέσῳ πρωπειταύτῃ ἀναβιβαζομένους τοὺς «Μυλωνάδες» τοὺς Σφογγαράδες καὶ τοιούτους ἄλλους ἀδελφοὺς πράγματα τῶν τριόδων, κατασκευάσματα τοῦ γελοίου.

Ἔργον, κ. Ξενοπούλε, ὡς γνωρίζετε κάλλιον ἐ-

μοῦ, ἔργον τὸ ὁποῖον δὲν ἔχει τὰ στοιχεῖα τῆς καλαισθησίας, οὔτε ἐπαγωγὸν, οὔτε ζῶηρον, οὔτε ἔντονον εἶνε, οὔτε θέλγει τὸν νοῦν, οὔτε τρέπει τὴν καρδίαν, οὔτε ἀναζωπυρεῖ τὴν φαντασίαν. Παρατηρήσατε ποίαν τροπὴν ἔλαβεν ἐν Ἰταλίᾳ κατὰ τὸν 16.ον αἰῶνα ἡ φιλολογία ἐνεκα ἐλλείψεως καλαισθησίας καταπετοῦσα μέχρι τοῦ γελοίου. Ὁ Μαρίνης συνέγραψε τὸν Ἄδωνιν ἔργον μείζον κατὰ τὴν ἑκτασιν τῆς Ἐλευθερωμένης Ἰερούσαλὴμ τοῦ Τάσσου, χαριτωμένον μὲν, ἀλλὰ πλήρες ἰδεῶν ἀλλοκότων καὶ ἰσπερημένον κρίσεως οἷον τὸ μέρος ἐκεῖνο ἐν ᾧ ὁ ποιητὴς ὑπὸ παραλόγου οἴστρου κατεχόμενος, ὑποτίθησιν ὅτι ὁ φονεύσας τὸν Ἄδωνιν σὺναγρος ἐξεπλάγη ἐκ τῆς ὠραιότητος αὐτοῦ καὶ τὸν ἐφίλει διὰ τοῦ ἀγρίου ρύγχους του. Τοῦτον πολλοὶ ἠκολούθησαν καὶ τοιοῦτοτρόπως ἐσχηματίσθη σχολὴ ἐνασμενιζομένη εἰς τὴν τερατολογίαν. Εἰς τῶν ὁπαδῶν ταύτης ὁ Ἀχιλλίνης ἀφιέρωσε ποίημα εἰς τὸν Λουδοβικὸν ἸΓ. ἀρχόμενον διὰ τῶν στίχων.

«Ἰδρώσατε πυρὰ διὰ νὰ λυώσητε τὰ μέταλλα»
(Sudate o fochi a liquefar metalli.)

Ἐτερος ἐπαγγελόμενος μάλιστα τὸν ἱεροκήρυκα κατεσκεύασε τραγῳδίαν περὶ τῆς Δευτέρας παρουσίας διηρημένην εἰς πέντε πράξεις μὲ χοροὺς τελουμένους ὑπὸ ἀοράτων ὄντων, πάντων προσπεποιημένων. Εἰς μίαν τούτων τῶν οὕτως εἰπεῖν παρεμβολῶν συγκαταλέγονται ὁ σεισμὸς καὶ ὁ κεραυνὸς, ὁ δὲ ἱεροκήρυξ (νομίζω δὲ καὶ ἀπὸ ἀμδωνος) ἐξεφώνει «Ὁ χαριτωμένος σεισμὸς διὰ τῆς ἐπαγωγῆς κινήσεώς του, κατέσρεψε τὴν πόλιν, ὁ δὲ φαιδρὸς κεραυνὸς ὅστις οὐδένα καταλείπει ζωντανὸν ἐσκήρτα τῆδε κακείσε.» Ἡ ἀφιλοκαλία αὕτη ἐπεκράτησε καὶ εἰς αὐτὴν τὴν Γαλλίαν, ὅπου ὁπαδοὶ ταύτης ἐγένοντο οἱ Scudery οἱ Voiture οἱ Balzac. Γνωστὸν σας βεβαίως θὰ εἶνε τὸ μυθιστόρημα Clelie τῆς Δ.δος Scudery καὶ ὁ ἐκεῖ ἀναφερόμενος χάρτης τῆς χώρας τοῦ Tendre. Τοιούτου εἶδους ἔργα, τροπὴν πρὸς τὸ τερατώδες καὶ ἐκτροματικὸν τείνοντα νὰ λάβωσι, καταδέχεσθε, κ. Ξενοπούλε, νὰ προκόπτουν καὶ νὰ ἐξυμνῶνται, καὶ ἂν τις κακίῃ τὸ σύστημα τοῦτο καὶ συστήσῃ τὴν συγγραφὴν ἔργων σοβαρωτέρων καὶ διδακτικωτέρων νὰ ἐξέρχοντο σεις ἄνθρωποι τῶν γραμμάτων θεωρούμενοι καὶ ν' ἀναλαμβάνητε ὅλην τὴν εὐθύνην τῶν οὕτω πως ἐργαζομένων, ἀντὶ νὰ ἐπιδοθῆτε εἰς ἔργα γενναϊότερα ἐκείνων τὰ ὁποῖα μέχρι τοῦδε ἐγράψατε; Μὰ τὸν Θεὸν θαυμάζω τὴν ἐπιμονὴν σου. Βλέπετε ὅτι σᾶς γράφω πολὺ εἰλικρινῶς, διότι σεις ἄλλοτε ἐγράψατε «Ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἔχει ἐγγενῆ τὸν πόθον τοῦ ἐκφορᾶν πρὸς τοὺς ἄλλους τὰς σκέψεις του ἀδιαφορῶν περὶ τῆς ὑποδοχῆς των, καὶ ὁ πόθος οὗτος τὸν ὁποῖον πᾶς εἰλικρινῆς θεωρεῖ καθῆκόν του νὰ θεραπεύῃ εἶνε εἰς τῶν ἰσχυροτέρων παραγόντων τῆς προόδου τοῦ μέλλοντος» βλέπετε ὅτι σᾶς ἀποντῶ δι' εὐγενεστέρου τρόπου ἐκείνου τὸν ὁποῖον σεις μετεχειρίσθητε πρὸς ἄνθρωπον, ὅστις δὲν ἔχει ὡς σεις ἐπάγγελμα τὴν πέναν ἀλλ' ἐνδοξαστικὸν ἔργον, νὰ παρακολουθῇ τὴν φιλολογικὴν προόδον καὶ ἐκ τοῦ ἰσπερημένου ἑαυτοῦ ν' ἀποκτᾷ πᾶν ἀξίον ἀποκτήσεως, νὰ θλιβῆται δὲ καὶ νὰ λυπηθῆται ἐν Ἀθήναις παιζομένην κωμῳδίαν τοῦ ἀλληλοθαυμασμοῦ. Μᾶ-

πως και τούτο εἶνε ψεύδος, κ. Ξενοπούλε; θέλετε νὰ σὰς παραθέσωμεν ἀληθείας παραδείγματα; Ἴδου τὴ γράφει ὁ Ἀθηναϊκὸς σας τύπος «Κακὴν τροπὴν ἤρξαντο λαμβάνοντα τὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ θεάτρου, ὡς μετὰ λύπης παρατηρήσαμεν. Ὁ θέλων νὰ πειροσθῆ ἄς λάβῃ τὴν κόπον καὶ τὴν ὑπομονὴν νὰ προσέλθῃ εἰς παραστάσιν οἰουδήποτε κωμειδουλλίου ἐκ τῶν ἐσχάτως διδαχθέντων ἀπὸ τῆς σκηνῆς. Ἡ ἀπειρία θὰ διαταράξῃ τὸν στόμαχόν του, ἢ δὲ ἐκπληξίς θὰ καταλάβῃ αὐτὸν ἀναγινώσκοντα τὴν ἐπιπομένην τὰς πλείστας τῶν ἐφημερίδων εἰς ἃς θὰ κεύρη διθυράμβους ὑπὲρ τοῦ εὐφρευστάτου συγγραφέως... Ἀντὶ κρίσεων ἀμερολήπτων καὶ φωτιστικῶν θεραπεύουσι τὰ συμφέροντα καὶ τὴν κολακείαν (1)...» Δὲν γνωρίζετε, κ. Ξενοπούλε, ὅτι ἀκόμη δὲν ἦλθεν ὁ χρόνος νὰ ὠρμάσῃ ἐν Ἑλλάδι τὸ δράμα καὶ ἡ κωμῳδία; Δὲν παρατηρεῖτε τῶν ἄλλων Ἑθνῶν τὴν γραμματολογίαν; Ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τὸ εἶδος τοῦτο ἀκμάζει τελευταῖον. Ἐν Ἰταλία προηγῆθησαν ὁ Δάντης, ὁ Τάσσος, ὁ Ἀριόστος, ὁ Πετράρχης καὶ μετὰ τρεῖς ὀλοκλήρους αἰῶνας διὰ τοῦ Ἀλφιέρη ἤκμασεν ἡ τραγωδία. Καὶ ἡμεῖς ἀκόμη δὲν ἀνεπτύξαμεν λυρικὴν ποίησιν καὶ προβαίνομεν εἰς ἔργα θεατρικά; Σχετικῶς, κ. Ξενοπούλε, πρὸς ὅσα γράφει ὁ Ἀθηναϊκὸς σας τύπος τὴ ἡμεῖς ἐγράψαμεν; Ἀναγνώσατε ἄλλην μίαν φορὰν τὸ συμπέρασμα μᾶς, «Οἱ ἐν Ἀθήναις συναδέλφοι, ἐγράψαμεν, πρέπει κατὰ πρῶτον νὰ ἐπιδοθῶσιν εἰς ἔργα πρὸς ἀνύψωσιν τῆς Ἑλληνικῆς σκηνῆς... καὶ τότε βεβαίως δικαιῶνται ἀμοιβῆς ὡς ἐργάται ἔργων καὶ οὐχὶ σκηνικῶν ἀθυρμάτων δι' ὧν καταβιβάζεται τὸ Ἑλληνικὸν θέατρον». Ἡ εἰλικρινὴς αὕτη καὶ πανθομολογουμένη ἐκφρασίς μᾶς τοσούτω τοὺς κύκλους σας ἐτάραξεν ὥστε ἡμεῖς χωρὶς νὰ εἴσθε οὔτε κωμειδουλλιογράφος, οὔτε δραματογράφος διὰ τοὺς «gens qui se portent assez bien» σεῖς ἄνθρωπος τῶν γραμμάτων ὅπως τοῦλάχιστον λέγετε ν' ἀποδοκιμάζετε τὴν εἰλικρινείαν καὶ νὰ ἐνθαρρύνετε τὴν κολακείαν καὶ τὴν ἐκ ταύτης κατάπτωσιν; Ποῖος ὁ λόγος δι' ὃν σεῖς διὰ τοῦ ἥκιστα λεπτοῦ ἐκείνου τρόπου ἐφάνητε πρόθυμος συνήγορος; Διὰ νὰ μᾶς ὑποδείξετε ὅτι ἐκεῖνο τὸ ὅποιον ἡμεῖς γνωρίζετε ἡμεῖς δὲν τὸ ξεύρομεν; Μείνατε ἡσυχος, κ. Ξενοπούλε, διότι ἡ φιλολογία δὲν ἔχει τίποτε νὰ χάσῃ ἂν ἀποχωρισθῶμεν ταύτης καὶ ἐγὼ καὶ σεῖς. Ὁ Ροῖδης, ὁ Βερναρδάκης ὁ Θερεϊανός, ὁ Μαρκοῦς καὶ ἄλλοι κατέχουσι τὸν φιλολογικὸν κόσμον. Καὶ σὰς ἀνεφέραμεν τὸν Ροῖδην διότι πιθανὸν νὰ καγχάσῃτε τὸν συνήθη καυχασμὸν σας ἐπὶ τῇ ἀπαντήσῃ μᾶς, τὴν συνήθη ταύτην ἐκ φιλολογικῆς συζητήσεως ἐξοδὸν σας, καὶ νὰ ἐκφρασθῆτε περὶ ἡμῶν, ἀδιαφοροῦντων βεβαίως, ὡς ἐξεφράζεσθε ἐν Ζακύνθῳ περὶ τοῦ Ροῖδου καὶ τοῦ Πολίτου καὶ ἐνώπιον ἡμῶν καὶ ἐνώπιον γνωστοῦ φίλου σας, χαρακτηρίζοντες τὸν Ροῖδην ὡς μηδὲν καὶ τὸν Πολίτην ὡς τίποτε. Βεβαίως ἡ μνήμη θὰ σας βοηθήσῃ νὰ τὸ ἐνθυμηθῆτε, ἢ μήπως ἔχω λάθος;

Ἄς καταδείξωμεν ἤδη καὶ τὸν βαθμὸν τῆς κρίσεως σας ἐπὶ σφέτερον. Ἀρχόμεθα ἀπὸ τῶν μεγαλύτερων σας κριτικῶν. Ὅτε κατὰ τὸ ἔτος, ἂν δὲν μᾶς ἀπατᾷ ἡ μνήμη, 1892 ἐτελείτο καὶ πάλιν ὁ ποιητικὸς διαγωνισμὸς σὺν τοῖς ἄλλοις ἐστῆσαν καὶ μετάφρασις τῆς «Κόρης τοῦ χρυσοῦχο-

ου» τῆς γνωστῆς ἐκείνης καὶ ἐξόχου Ballade τοῦ γνωστοῦ Γερμανοῦ ποιητοῦ Οὐλλανδ. Ἡ Ballade αὕτη εἶνε ἐν τῶν ἐξοχοτέρων ἔργων τῆς Γερμανικῆς γραμματολογίας. Ὁ μεταφραστὴς ἐξόχως ταύτην μετάφρασας ἀπέστειλεν ὡς ἴδιον πρωτότυπον ἔργον εἰς τὸν ποιητικὸν διαγωνισμὸν. Καὶ τοι ὁ κριτὴς ἦτο καὶ Γερμανομαθὴς, ὄχι μόνον δὲν ἐνόησε τὸ ἔργον τοῦ Οὐλλανδ, ὄχι μόνον δὲν ἐνόησεν ὅτι ἦτο μετάφρασις τοῦ ἔργου ἐκείνου, ἀλλ' ἐνώ ἐπρεπε νὰ βραβεύσῃ ἐστὼ καὶ τὴν μετάφρασιν, ἔκρινεν ἐπιεικῶς τὸ ἐξαίσιον τοῦ Οὐλλανδ ἔργον ὡς ἔργον πρωτότυπον Ἑλληνικόν. Καὶ πῶς, κ. Ξενοπούλε, ἐγνώσθη ὅτι ἦτο μετάφρασις ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ τὸ ποίημα ἐκεῖνο; Ἀφ' οὗ ἐκ Ζακύνθου μετὰ τὴν δημοσίευσιν ἐγράφη εἰς Ἀθήνας. Βλέπετε κρίσεις ποιητικῶν διαγωνισμάτων; Καὶ πῶς ἀνεγνωρισμένος Ἑπτανήσιος ποιητὴς ὑπὸ τοιαύτας κρίσεις θ' ἀπεφάσιζεν ἀπὸ τοῦ Βαλαωρίτου καὶ ἐντεῦθεν ἀμετάσχη τοῦ ποιητικοῦ διαγωνίσματος; Ὅτε δὲ ἦλος ποιητὴς κ. Ἀνδ. Μαρτζώκης ἐξέδωκε τὸν Ζακύνθον μνηστῆρα του εὐτρόπελόν τινα δηλαδὴ στιχουργίαν, ἐγράψατε, κ. Ξενοπούλε, περὶ τούτου μικρὰν τινα σημείωσιν ἐν τῇ «Ἐστία» ἐν ἣ σὺν ἄλλοις γράφετε ὅτι «τὸ ποίημα τοῦ κ. Μαρτζώκη εἶνε παρωδία εὐφρευστάτη καὶ κείναις ἀκρον κωμικὴ τὸ τελειότερον ὑπόδειγμα τῆς ὁποίας παρέσχεν ἡμῖν ὁ Λασκαράτος.» Παρωδία τὸ ποίημα ἐκεῖνο τοῦ Μαρτζώκη, κ. Ξενοπούλε; Ἄγνοεῖτε, ὅτι παρωδία σημαίνει διακομωδῆσις ἔργου, ὑποδείγματος ὑπάρχοντος ὅπως παρωδία εἶνε ὁ καυχᾶς Ἀγαμέμνονα καὶ Ἀχιλλεῦ τοῦ Λασκαράτου καὶ ἡ πρὸς τὸν ὕμνον εἰς τὴν Γαλλίαν τοῦ Μαρτελάου παρωδία τοῦ Λογοθέτου. Ὁ κ. Μαρτζώκης δὲν παρωδῆσέ τι τότε θὰ ἦτο παρωδία, ἂν ὁ Ὅμηρος ἔφερε τὸν μνηστῆρα ὀμιλοῦντα πρὸς τὴν Πηνελόπην, καὶ τοὺς λόγους ἐκείνους τοὺς Ὀμηρικοὺς ὁ κ. Μαρτζώκης καθυπέτασεν εἰς τὴν σημερινὴν γλῶσσαν καὶ εἰς τὰ σημερινὰ ἦθη. Τοιοῦτους λόγους παρωδῆσεν ὁ κ. Μαρτζώκης; Ἐγράψατε ἐπίσης ὅτι ὁ Λασκαράτος παρέσχεν ἡμῖν τὸ τελειότερον τῆς κωμωδίας ὑπόδειγμα. Μᾶς συγχωρεῖτε, κ. Ξενοπούλε, μεθ' ὅλον τὸν σεβασμὸν τὸν ὅποιον τρέφομεν καὶ πρέπει νὰ τρέφομεν πρὸς τὸν κ. Λασκαράτον, οὗτος πάντοτε ἔλαβεν ὡς ὑπόδειγμα τοὺς Ἰταλοὺς Guadagnoli, Berni, Tassoni καὶ τὸν Γάλλον Ramey. Τοὺς ἀναχρονισμοὺς του ἐν ταῖς παρωδίασις παρέλαβεν ἐκ τῆς Secchia Rapita τοῦ Tassoni ἐκ τοῦ ἠρωϊκοκωμικοῦ μάλιστα τούτου ἔργου (Ἡ ἀρπαγείσα ὕδρια) ἠντίλησε τὸ Λήξοῦρι. Τὸ τοιοῦτο δὲν γράφομεν ὅπως μειώσωμεν τὸν κ. Λασκαράτον, διότι οὐδ' ὁ Βιργίλιος, οὐδ' ὁ Δάντης, οὐδ' ὁ Τάσσος, οὐδ' ὁ Ρακίνας μειοῦνται, ἂν περὶ τούτων εἴπῃ τις ὅτι ὑποδείγματα ἔλαβον τὸν Ὅμηρον καὶ τὸν Εὐριπίδην, ἀλλὰ διὰ τοῦ τοιοῦτου θέλομεν νὰ σας δείξωμεν τὸ σφαλῆρον τῆς κρίσεως σας.

Νομίζω, κ. Ξενοπούλε, ὅτι δὲν σας ἰκανοποίησα ἀρκούντως καὶ σχετικῶς πρὸς τὸ θάρρος σας τούτο θὰ πράξω ἐἴτε ἄλλοι τόποι καὶ σὺν τῷ κριτικῷ, διότι αἱ ἀσχολίαι μου δὲν μοι ἐπιτρέπουσι τοσούτω συχνὰ νὰ κατέρχομαι εἰς φιλολογικὰ πλάγια ἢ πρὸς ὑμᾶς ἐπιστολήν μου ταύτην αἰεὶ προκαλέσατε καὶ ἐγὼ ἐπὶ οὗτοι ἔχων τὸ περὶ εἰλικρινείας σόφισμά σας, σὰς ἐγράψα εἰλικρινῶς γνωρίζων, ὅτι

(1) Βλέπε «Καιροὺς» 28 Ἰουνίου 1894.

διὰ τοῦ τοιούτου δὲν σὰς εὐφραίνω, διότι κατὰ τὸν Ἀθήναιον

εἰ μὲν φράσσω τ' ἀληθὲς οὐχὶ σ' εὐφρανῶ εἰ δ' εὐφρανῶ τί σ, οὐχὶ τὸ ἀληθὲς φράσσω. ἀλλ' ὅσα σὰς σέβουμαι καὶ σὰς ὑπολήπτομαι, ὡς ἀτομον, τοσοῦτω νομίζω ὅτι δικαιούμαι νὰ σὰς παρατηρῶ ὑπὸ φιλολογικῆν ἐποψίν τὰ ἀξία παρατηρήσεως, ὅπως θὰ ἐπεθυμούσατε παρὰ παντὸς σεβομένου καὶ ὑποληπτομένου ὑμᾶς ὡς ἀτόμου νὰ πράττη τὸ τοιοῦτο ὑπὲρ τῆς φιλολογίας τὴν ὁποίαν ἀκολουθεῖτε.

Δέξασθε τὴν διαβεβαίωσιν
τῆς πρὸς ὑμᾶς εὐκρινείας μου
Πρόθυμος
Γαγ.

ΜΑΡΙΝΟΣ ΦΑΛΙΕΡΟΣ

(συνέχεια)

Ὁ Ἀντώνιος ἠσθάνθη ἐκυτὸν ριγοῦντα, ἀκούων τοσοῦτον παράδοξα πράγματα. Ἐρθαιεν παρὰ τὴν στήλην ἧτις φέρει τὸν Λέοντα τοῦ Ἁγίου Μάρκου. Ὁ Ἀντώνιος ἐστάθη καὶ εἶπεν εἰς τὴν γράβαν διὰ τραχέος ἕφους. — Στάσου στρίγλα καὶ ὠμίλει ὄχι τόσον ἀπαρῶς. Σὺ μοῦ προεῖπες τὴν τύχην ἧτις ἐμελλε νὰ μοὶ συμβῆ κατὰ τὴν στάσιν τοῦ δόμου, εἶναι ἀληθὲς, ἀλλὰ τώρα, τώρα ὅπου μοῦ ὠμίλει περὶ νεαρῶν χωρῶν καὶ μυρσινῶν καὶ ῥόδων καὶ μνηστῶν; Θέλεις νὰ με ἀναστήσης ἢ νὰ με ῥίψῃς εἰς παραφροσύνην τινά. Ὁ σὺ δώσω τὸ νέον φόρεμα, τὸν ἄρτον, τὰ φλωρία, ὅταν θελήσης, ἀλλ' ἄρες με νὰ ἡσυχάσω. Τὰυτα εἶπὼν ὁ Ἀντώνιος ἔθηκε νὰ τὴν ἐγκαταλείψῃ ἀλλ' ἡ ἐπαῖτις τὸν ἀνεχαίτησε κρατήσασα αὐτὸν ἐκ τοῦ ἐπενδύτου.

— Ἀντώνιε, μὴ με θεωρῆς τοιοιτοτρόπως, ἄλλως πηγαινῶ νὰ ριθῶ εἰς τὴν θάλασσαν. Μείνε ἐδῶ, μείνετε ἐδῶ, οἱ μοι, ἡ καρδία μου πιέζεται! Ἀνάγκη νὰ τὴν στρίψω εἰς τὴν ἐδικήν σου. Κάθησον ἐκεῖ καὶ ἄκουσον με ἐπὶ λίγας στιγμᾶς.

Ὁ Ἀντώνιος ἐκάθησεν ὑπομονητικῶς εἰς τὴν θέσιν τῆς στήλης καὶ ἤρχισε νὰ ἐξετάσῃ τὸ βιβλίον τῶν λογαριασμῶν, οὗτινος τὰ λευκὰ φύλλα ἐδείκνυσον τὸν ζῆλον μετὰ τοῦ ὁποίου ἠκολούθει τὸ ἐπιχειρησθῆν εἰς Ριάλτον ἐμπόριον.

— Ἀντώνιε, εἶπεν ἡ γράβις, δὲν ἐνθυμείσαι νὰ με εἶδες ἄλλοτε;

— Σοῦ τὸ εἶπον ἤδη εἶπεν ὁ Ἀντώνιος χωρὶς νὰ ἐγείρῃ τὰ ὄμματα ὅτι συστέλλουμαι ἐνώπιόν σου ἀλλὰ μὴ τὸ ἀποθέσεως βεβαίως εἰς τὸ γῆρας σου, καθότι ὅταν εὐλέπω ἐκεῖνους τοὺς σπινθηροβολοῦντας μαύρους ὀφθαλμούς, τὴν ὄξειν ἐκείνην ῥίνα, ἐκεῖνα τὰ ὠχρὰ χεῖλη τὴν ἀνωρθομένην καὶ φαιῶν ἐκείνην κόμην ῥίγος διατρέχει εἰς τὰ ὀστέα μου καὶ ἐκπέτωμαι ὅτι σὺ μεταχειρίζεσαι ἴσως σκοτεινὸν τι μέσον ἵνα με ἐφελκύσης.

— Ἡ ὄλουσ τοῦ Ἁγίου, ἀνεφώνησεν ἀπελπισμένη ἡ ἐπαῖτις. Ὅποιοι δαίμων σοῦ ἐπένευσε τοιαύτα, ἐχέψεις; Ἡ κατηγόρησεν ὡς μάγισσαν ἐκείνην ἧτις εὐε δέσσασε κατὰ τὴν παιδικὴν ηλικίαν σου· διότι ἡ γυνὴ τῆς ὁποίας ἡ ἀνάμνησις σοῦ ἐμεινεν ἐγκυκλοχαγμένη εἰς τὴν ψυχὴν εἶμαι ἐγώ.

— Πιστεύεις λοιπὸν ὅτι θὰ με ἀπατήσης, ἀνόητε γράβιον; Αἱ παιδικαὶ μου ἀναμνήσεις εἰσὶν εἰσέτι ζωακὰ καὶ ἐναυλοὶ ἐν τῇ κόμῃ μου· ἡ εὐγενὴς ἐκείνη γυνὴ, νομίζω

ὅτι ἀκόμη τὴν βλέπω, με τὸ δροσερὶν καὶ ροδόχρουν πρόσωπον με τοὺς γαλανοὺς καὶ θαλακτικούς ὀφθαλμούς, με τὴν μελᾶν χροὺν κόμην τῆς, με τὴν λευκὴν καὶ ἀβρὰν χεῖρα τῆς. Μόλις ἦτο 35 ἔτων καὶ εὐ ἀριθμῆς ἤδη πλέον τοῦ ἐνὸς αἵματος;

— Ὡ θεὸς μου! ἀνέκραξεν ἡ γράβις, ὁ Ἀντώνιος μου ἐλησμόνησε τὴν Μαργαρίταν του!

— Μαργαρίτα; ἐψιθύρισεν ὁ Ἀντώνιος. Μαργαρίτα, τὸ ὄνομα τοῦτο ἀντηχεῖ εἰς τὸ οὖς μου, ὡς ἤχος ἀπὸ πολλοῦ ἤδη λησμονηθεῖς. Ἄλλ' ὄχι, ὄχι δὲν εἶναι δυνατόν!

— Εἶναι παρὰ πολὺ, δυνατόν Ἀντώνιε! Ὁ ἀνὴρ ἐκεῖνος ὅστις εὐ ἐπλήρου θωπειῶν, ἦτο ὁ πατὴρ σου, καὶ ἡ γλῶσσα τὴν ὁποίαν ὠμιλοῦμεν ὁμοῦ ἦτο ἡ Γερμανικὴ. Ὁ πατὴρ σου ἦτο πλούσιος ἔμπορος τῆς Λυγούστης. Ἡ νεαρὰ καὶ χαρίεσσα συζυγὸς του ἀπέθανεν ὅτε σὲ ἔφερον εἰς τὸ φῶς. Τότε οὗτος ἐπεσῦρθη εἰς Βενετίαν ἵνα ἀποφύγῃ τοὺς τόπους ἐνθα ἀπώλεσε πᾶν ὅ,τι ἠγάπα καὶ με ἔλαβε μαζὺ του. Ἐγὼ ἤμην ἡ τροφὸς σου.

Κατὰ τὴν μοιραίαν ἐκείνην νύκτα, καθ' ἣν ὁ πατὴρ σου ὑπέκυψεν εἰς ὀλεθρίαν εἰμαρμένην ἐγὼ ἤλθον νὰ σὲ σώσω εἰς Ἑνετίαν πατρίκιον; σὲ προσέλαβεν. Ὁ πατὴρ μου ἀρχαῖος χειρουργὸς με ἐδίδασκε τὴν ἱατρικὴν χρῆσιν τῶν φυτῶν, ἀλλ' εἰς τὴν ἐπιστήμην ταύτην, προσετίθητε ἰδιωτικὸν δῶρον μου, τὸ νὰ ἀνεγινώσκω εἰς τὸ μέλλον, ὡς εἰς μεμακρυσμένον καὶ ἀμαυρὸν κάτοπτρον καὶ προεῖπεν συχνάκις ἐκουσίως μέλλοντα συμβάντα. Ὅτε εὐρέθη μόνη εἰς Ἑνετίαν, ἐσκέφθη ὅτι πρέπει νὰ μεταχειρισθῶ τὴν τέχνην μου ἵνα κερδίσω τὰ πρὸς τὸ ζῆν. Ἐθεράπευον ἐν διαστήματι ὀλίγου χρόνου χροαίους νόσους καὶ τάχιστα ἡ φήμη μου διεσπάρη καθ' ὅλην τὴν πόλιν. Ἡ ζηλοτυπία τῶν ἀγυρῶν οἵτινες πωλοῦσι χάπιζα εἰς Ριάλτον καὶ εἰς Ζάκκαν διηγέθη. Με ἐκατηγόρησαν ὅτι εἶχα τὸ ἔνα μου με τὸν Σατανᾶν καὶ τὸ πλῆθος τοῦς ἐπίστευσε. Συνελήφθη καὶ με ὠδήγησεν πρὸ τοῦ Ἑκκλησιαστικοῦ Δικαστηρίου. Ἀντώνιε, ὁ ποῖς φοικὰ θανατιαστῆρις, ὁποῖα στρεβλώσεις! Ἀλλὰ τὰ ὑπέμεινα μετὰ θάρρους. Ἡ κόμη μου ἐλευκάνθη τὸ σῶμα μου ἐκύρτωσε, αἱ χεῖρες, αἱ πόδες μου κατέστησαν ὁμοιοὶ με τοὺς τῆς μουμίας. Ὁ σχοινομός, ἡ διαβηλικὴ ἐκείνη ἐφεύρεσις ὡς ἐπίμετρον τέλος πάντων μοὶ προσετίθη καὶ τῆς ὁποίας ἡ ἀνάμνησις με κάμνει νὰ πάντοτε νὰ φρικῶ. Κατεδικάσθη εἰς τὴν πυρᾶν· ἀλλ' ὁ σεισμὸς ὅστις ἐκαρτήνησε τὸ δουρικὸν ἀνάκτορον μοῦ ἔνοιξε τὰς θύρας τῆς φυλακῆς. Ἐφυγα ἐκ τῆς φυλακῆς διὰ τῶν ἐρεπιῶν, ὁμοίως με φάσμα ἐξερχόμενον τοῦ τάφου του. Ἄ! Ἀντώνιε, με νομίζεις ὑπέργηρον, ἀλλὰ δὲν εἶναι ἀληθὲς. Τὸ κατεσκληρὸς τοῦτο σῶμα ἡ ἐκτρομακτικὴ αὕτη μορφή, ἡ λευκὴ αὕτη κόμη, ἡ βραδεία αὕτη περσεία, ὄχι δὲν προέρχονται ἐκ τῆς ἡλικίας ἀλλὰ ἐκ τοῦ μαρτυρίου, αἱ στρεβλώσεις αἰτινες ταχέως με ἔφερον εἰς τοιαύτην κατάστασιν. Καὶ ἡ φρικίασις αὕτη, ὁ ἀκούσιος οὗτος γέλως ὅστις κάμνει νὰ ἀνορθοῦται ἡ κόμη ἐπὶ τοῦ μετώπου μου εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα τῶν τελευταίων βασάνων.

— Γύναι, εἶπεν ὁ Ἀντώνιος, νομίζω ὅτι δύναται νὰ δώσω πίστιν εἰς τοὺς λόγους σου. Ἀλλὰ τίς ἦτο λοιπὸν ὁ πατὴρ μου, ποῖον ἦτο τὸ ὄνομά του, ὁποῖαν τύχην ἄρα γε ἐδοκίμασε κατὰ τὴν μοιραίαν ἐκείνην νύκτα; Τίς με παρέλαβε, καὶ τί μοῦ συνέβη τὸ ὁποῖον ἔγνωσ; Ἀπὸ τοῦ ἀποκαλοῦντα τὰ μυστήρια ταῦτα τότε θὰ δύνηθαι νὰ σοῦ πιστεύσω. Ἀντώνιε, προσέλαβε ἡ γράβις, στενάζουσα, ἀναγκάζομαι νὰ σοῦ ἀποκωπήσω ὅλα ταῦτα, ἀλλὰ ταχέως, ναί, ὅτι τὰ μᾶθη. Ἀπόρριψε τὸν φόνδεγον, με ἔνοιξε, τὸν φόνδεγον.

δεγον, τὸν Φόνδεγον.

—Κατηραμένη γραίτ, ἐφώναζεν ὁ Ἀντώνιος, θά ὀμιλήσῃς ἤ... .

Καί ἔκαμε κίνημα ἀπειλητικόν, ἀλλ' ἡ γραίτ ἀνεχαίτισε τὸν βραχίονα του λέγουσα·

—Στάσου, δυστυχῆ, λησμονεῖς ὅτι σὲ ἐβοήθησα κατὰ τὴν

παιδικὴν ἡλικίαν σου, ὅτι σοῦ διέσωσα τὰς ἡμέρας; Ὁ Ἀντώνιος ἐτυψεν ἰσχυρῶς τὸ μέτωπον καὶ ταχέως ἀπειμακρόνη.

(Ἔπεται συνέχεια)

Κ. ΜΑΡ ΚΑΙΡΟΦΥΛΑΣ.

ΑΙ ΕΝ ΖΑΚΥΝΘΩ ΣΥΝΤΕΧΝΙΑΙ

ΣΥΝΤΕΧΝΙΑ ΚΡΕΟΠΩΛΩΝ

Κατ' αὐτὰς τὰς πρώτας ἀρχὰς τῆς ὑπὸ τῶν Ἑνετῶν καταλήψεως τῆς νήσου Ζακύνθου ἰδρῦθη σωματεῖόν τι Κρεοπωλῶν συγκαίμενον ἐκ τινῶν προσώπων, εἰς τὰ ὁποῖα ἀποκλειστικῶς εἶχε παραχωρηθῆ τὸ δικαίωμα νὰ σφάζωσι καὶ πωλῶσι παντὸς εἶδους κρέατα ὑπὸ τινος ὀδύγίας καὶ κανονισμοῦ ἀφορῶντας ἰδίως εἰς τὴν ἡμερησίαν κατανάλωσιν καὶ τὴν διαφορὰν τῆς τιμῆς, ἐλάσσονος κατὰ τὴν ὥραν τοῦ θέρους ἢ κατὰ τὴν χειμερινήν. Ἀκριβῶς ὅμως ὁ χρόνος τῆς ἰδρύσεως τῆς Συντεχνίας ταύτης δὲν εἶναι γνωστός, ἀπολεσθέντος τοῦ ἀρχαίου κώδικος τοῦ ναοῦ, ἐν ᾧ αὕτη συνεδρίαζε. Ἐκ τῶν μέχρι τοῦδε γενομένων ἱερευθῶν, ἐγγράφον ἀρχαιότερον τοῦ ἔτους 1646, ὅπερ νὰ πραγματοποιῆται περὶ τῆς συντεχνίας ταύτης, δὲν εὑρομεν εἶνε δὲ τοῦτο διαταγὴ τοῦ Γενικοῦ Προβλεπτοῦ Βαπτιστοῦ Γρημάνη ἀπὸ 24 Ἰανουαρίου 1646, ἥτις ἐπέβαλλεν, ἵνα τὰ πρὸς πώλησιν ζῶα ὑπὸ μόνων τῶν Ἐπιτρόπων τῶν Κρεοπωλῶν ἀγοράζονται, οὗτοι δὲ κατόπιν διανεμῶσιν αὐτὰ εἰς τοὺς ἄλλους. Ὡς τόπον συναθροίσεως ἡ Συντεχνία αὕτη εἶχε τὸν ἐν τῷ προκτεῖφ Κήπων ναὸν τοῦ Ἁγίου Νικολάου, κοινῶς λεγόμενον αὐτῶν «Μακελλαρέων», ἡ εἰς τὰ τρία πηγύδια οὕτως ἐπονομασθέντα, διότι εἶχον κατασκευασθῆ ἑκατὶ τρία φρέατα πρὸς χρῆσιν τῶν ἀγελῶν καὶ ποιμνίων, ἅτινα ἐκεί πύριζ ἐβοσκον.

Πολλὰ ἐξεδίδοντο διαταγὰ ὑπὸ τῶν ἐκαστοτε Προβλεπτῶν τῆς νήσου πρὸς περιστολὴν τῶν καταχρήσεων, αἰτίνας διαπράττοντο ὑπὸ τῶν Κρεοπωλῶν, ὡς λ. χ. αἱ ἀπὸ 3 Ἰανουαρίου 1744 καὶ 5 Ἰουλίου 1745 ἐπὶ Προβλεπτοῦ Ἐρρίκου Δανδόλου. Ἀλλὰ καὶ ἐτέρᾳ διαταγῇ ἀπὸ 29 Δεβρίου 1703 ὥριζε τὴν τιμὴν τῶν κρεάτων καὶ τὸν χρόνον τῆς μεταβολῆς τῆς τιμῆς ταύτης, ὡς ἐξῆς:

Ἀπὸ τῆς 29 Δεβρίου μέχρι τῆς 23 Ἀπριλίου, τὸ βόειον κρέας πρὸς σολδία 3 τὴν λίτραν, τὸ πρόβειον πρὸς 6 σολδία, τὸ τράγειον πρὸς 5 σολδία, τὸ χοιρινὸν pelata πρὸς 6 σολδία καὶ τὸ sborfiato πρὸς 5. Ἀπὸ δὲ τῆς 24 Ἀπριλίου μέχρι τῆς 14 Σεβρίου τὸ βόειον πρὸς 4 σολδία τὴν λίτραν, τὸ πρόβειον πρὸς 5 καὶ τὸ τράγειον πρὸς 4 σολδία.

Εἶχον δὲ καὶ ὠρισμένα Κρεοπωλεῖα καὶ σφαγεῖα, ἀλλὰ πλὴν τούτων διὰ δημοσίων διατάξεων καὶ ἐκ συνθηκῆς συνείθεζον οἱ Κρεοπωλεῖς νὰ κομίζωσι τὰ σφάγια αὐτῶν εἰς τινὰς πανηγύρεις, ὡς λ. χ. εἰς τὰς τῶν ἁγίων Ἀποστόλων, τῶν ἁγίων Πάντων, τῆς Ἀναλήψεως, τοῦ προφητοῦ Ἡλιοῦ καὶ ἄλλας, ἐνθα ἐγένετο μέγας συνοσισμὸς ἀνθρώπων καὶ ἀρκετὴ πώλησις φαγωσίμων εἰδῶν. Ἀλλ' ἡ Συντεχνία αὕτη σὺν τῷ χρόνῳ εἶχε διαλυθῆ καὶ οὕτω ἔμεινε μέχρι τοῦ 1734, ὅτε βλέπομεν αὐτὴν ἐκ νέου συσταίνομένην.

(Ἔπεται συνέχεια)

Α. Χ. ΖΩΗΣ

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΘΕΟΝ

Θεέ, ὕμνεϊ τὴν δόξαν σου ἡ νύξ καὶ ἡ ἡμέρα!
ἐνίδουσα ἄνθη τὴν Γῆν καὶ ἀστρα τὸν αἰθέρα.
Τῆς γῆς ἀσύμφων' οἱ λαοὶ αἰνοῦσί σε συμφῶνως
ποικίλαι γλῶσσαι χίλιαι αἰνοῦσί σε συγχρόνως.
Τὸ πᾶν ἀμέτρητος μετρεῖς, ἀόριστος ὀρίζεις,
τὸ πᾶν ἀόρατος ὁρᾷς, ἀγνώριστος γνωρίζεις.

Τὸ φῶς, Θεέ, τὸ σῶμά σου

Ὁ Ἥλιος τὸ ὄμμα σου,

ὁ κεραυνὸς φωνὴ σου

τὸ ἀπειρὸν διάστημα

τὸ μέγα σου ἀνάστημα

καὶ ὁ αἰὼν στιγμή σου.

Ὡς μοῦ λῶς ὁ δάκτυλός σου,

ἐν θελήσῃ, τὸ πᾶν εἴρει,

καὶ τὸ κοῖλον τῆς χεῖρός σου

τοὺς ὠκεανούς ἐγκλείει,

Ἐν σου πνεύμα μόνον εὐδίνει

τῶν ἀστέρων τοὺς φανούς

Ἐν σου νεῦμα μόνον κλίνει

πρὸς τὴν Γῆν τοὺς οὐρανοὺς.

Τοῦ προσώπου σου τὴν λάμψιν, ὦ Θεέ, εἰς τοὺς χιλιούς
ἐνετύπωσας ἡλίου

ὡς μονάρχης ἐγχεράτων

τὴν εἰκόνα του ἐπάνω χρυσοστίπνων νομισμάτων.

Τὸ πλῆθος τῶν ἀστέρων σου κατ' ἀριθμὸν ἐκφέρεις,

καὶ τούτους ἐξ ὀνόματος γνωρίζεις καὶ προσφέρεις.

Ἐμειδίκακ; ἡ λάμψις διεχύθη τοῦ σκμφίρου

εἰς τὴν ὄψιν τοῦ ἀπείρου;

Ἔνευσας; καὶ ὑπερένω ἐκρεμάσθη τῶν αἰθέρων

μυριόφωτος ὁ λύχνος ὁ τῶν ἀπλανῶν ἀστέρων·

Ἔδειξας τὸν δάκτυλόν σου, καὶ πλανῆται ἔδοιπέροι

τρέχουσιν ὡς τῆς αὐλῆς σου τῆς μεγάλης δορυφόροι.

Ὡς κεχρυσωμένον ἔρας ἠπλυσας εἰς τὸ κενὸν

τὸν χωρὶς ἀρχῆς καὶ τέλους σκμφίρου, οὐρανοῦ.

Ἄφου, Θεέ, μ' ἐκπρόβλεψε μὴ νοῦν καὶ γνῶσιν, ἀλλὰ

τοὺς ὀφθαλμούς μου ἄνοιξα καὶ εἶδα. Ποῖα εἶσαι;

Ἐ' εἶδα τὸ πᾶν, πλὴν τοῦ παντός τὸν Πρωτοτὴν δὲν εἶδα·

ΤΑΚΩ ΒΑΤΕΡΟΣ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΝ ΚΕΝΤΡΟΝ ΚΑΙ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΚΟΛΛΕΓΙΟΝ ΛΗΤΕΡΟΥ

κ' ἠρώτησα: κτίς ἔθεσε τοῦ κόσμου τῶν κρηπίδα ;
 Καί μ' ἔκραξε μιᾶ φωνῇ κοινῶς ἡ ἀνθρωπότης,
 «Μία ἀρχὴ αὐθιπαρτος, ... ἐν ὄν...μία Θεότης!»
 Εἶδα τὴν φύσιν φθίνουσαν καὶ μὴ ἐξοπομένην,
 τὴν ὕλην εἰς ἀλλοίωσιν εἶδα συνιστημένην
 γενέσεις μετὰ τὰς φθοράς, ζωὴ μετὰ θανάτους
 καὶ ὑπ' ἐκβάσεις Πρόνοιαν διείδον αὐτομάτου.
 Κ' ἠρώτησα: «Τίς ὁ κρατῶν τῶν ὄντων τὰς ἡνίας ;»
 καὶ μ' ἀπεκρίθησαν «Βίς νοῦς, ἐν πνεῦμα τῆς Προνοίας»

Ναί, εἶσαι σύ θάνατε, ὅστις πρὸ τῶν αἰώνων,
 ὡς παντοδύναμος ἀρχὴ, μ' ἐν γεννηθῆτω! μόνον
 ὄν τὸ μηδὲν ἐποίησας, τὸ χάος ἐγκοσμήσας,
 τὴν δέριν τὴν οὐράνιον λαμπρῶς χρυσοκεντήσας.
 Ἐκ μέσου τῶν δακτύλων σου ἐσκόρπισας τὰς σπείρας,
 μὲ φῶς τὰς περιέζωσας λαμπρὸν εἰς τοῦς αἰθέρας,
 κ' εἰς λόγον τὸν διήκοντα ὡς ὄμμαθόν περᾶσας,
 τὰς εἶπες, δειξάς τὸ κενόν: «Ἴδου τὰ σύνορά σου!»
 ΣΟΥΤΣΟΣ.

ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΚΑΙ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

Ἀντὶ πάσης ἄλλης κρίσεως ἡμῶν ἐπὶ τῶν ἄρτι περὶ
 τωθειστῶν ἐξετάσεων τοῦ παρ' ἡμῖν Γυμνασίου καὶ Ἑλλην.
 Σχολείου, ἐξ ὧν κατεδείχθησαν μίαν ἐτι φρονίαν, ὅτε ζῆλος
 καὶ οἱ ἄτρυτοι κόποι τῶν κ. κ. καθηγητῶν καὶ διδασκά-
 λων καὶ ἡ ἐπιμέλεια τῶν μαθητῶν, καλὸν κρίνομεν νὰ δη-
 μοσιεύσωμεν ἐνταῦθα αὐτὴν ταύτην τὴν πρὸς τὸ ἐπὶ τῆς
 Παιδείας Ὑπουργεῖον ἐκθεσιν τῆς Ἐφορίας τοῦ Γυμνασίου,
 πρὸς ἣν καὶ ἡμεῖς πληρέστατα συμφρονούμεν. Περὶ τῶν λοι-
 πῶν δημοτικῶν καὶ ιδιωτικῶν σχολείων προσεχῶς.

Ἡ ΕΠΙ ΤΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΚΑΙ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΕΦΟΡΙΑ.

Ἐν Ζακύνθῳ τῆ 5 Ἰουλίου 1894.

ΠΡΟΣ

ΤΟ ΕΠΙ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ
 ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ.

Παρασταθέντες οἱ ὑποκρινόμενοι εἰς τὰς ἐνιαυσίους ἐξε-
 τάσεις τοῦ ἐνταῦθα Γυμνασίου καὶ Ἑλληνικοῦ σχολείου λαμ-
 βάνομεν τὴν τιμὴν νὰ υποβάλωμεν, κατὰ τὰ διατεταγμένα,
 εἰς τὸ Σεβαστόν τοῦτο Ὑπουργεῖον τὰς ἐκ τῶν ἐξετάσεων
 τούτων ἐντυπώσεις ἡμῶν.

Παρατηρήσαμεν εὐχαρίστως, ὅτι ἡ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο
 πρόοδος τῶν μαθητῶν δὲν ὑπῆρξε κατώτερα τῆς τῶν προη-
 γουμένων ἐτῶν, δυνάμεθα μάλιστα νὰ εἰπωμεν ἀδιτάκτως,
 ὅτι καὶ κάπως ὑπερτέρα ἀπέβη, ὅπου ἀποδείκνυσιν, ὅτι καὶ

οἱ καθηγηταὶ εἰργάσθησαν εὐμεθόδως καὶ μετὰ ζήλου καὶ οἱ
 μαθηταὶ ἀνταπεκρίθησαν εἰς τὰς πρὸς μόρφωσιν αὐτῶν ἐ-
 κινήσεις προσπαθεῖας τῶν διδασκάντων. Ὁ Γυμνασιάρχης
 κ. Ρέντζος κατέχων, ἐκτὸς τῶν διὰ τὴν θέσιν τοῦ ἀ-
 παιτουμένων γνώσεων, καὶ μεγάλην διοικητικὴν ικανότητα συ-
 νετέλεσεν οὐκ ὀλίγον εἰς τὰ εὐχάριστα ἀποτελέσματα, τῶν
 ὁποίων παρέστημεν μάρτυρες.

Ἡ Ἐφορία καὶ ἐκ τῶν ἐξετάσεων τῶν μαθητῶν τοῦ Ἑλ-
 λην. σχολείου ἀπεκόμισεν ἐπίσης ἀγαθὰς ἐντυπώσεις. Πρακ-
 τοῦλοῦσάσα αὐτὰς μετὰ προσοχῆς καθ' ὅλας τὰς τάξεις πα-
 ρετήρησεν, ὅτι καὶ οἱ διδάσκαλοι τοῦ Ἑλλην. σχολείου εἰρ-
 γάσθησαν μετὰ ζήλου φιλοτιμηθέντες νὰ καταστήσωσι, κα-
 τὰ τὸ δυνατόν, ἐγχαρτεῖς τῶν ὑπ' αὐτῶν διδασκάντων μαθη-
 μάτων τοὺς εἰς αὐτοὺς ἐμπιστευθέντας νεκροὺς βλαπτοὺς,
 οἵτινες, ὡς γνωστὸν, ἐν ταῖς τάξεσι ταύταις λαμβάνουσι τὴν
 πρώτην μόρφωσιν, ἐφ' ἧς στηρίζεται ἅπασα ἡ κατόπιν παι-
 δευσις αὐτῶν. Ἰδίως πολὺς ἔπαινος ὀφείλεται εἰς τὸν σχο-
 λάρχην κ. Α. Γκοῦσκον, ὅστις φαίνεται ὅτι καὶ ὑπὸ ἐποφὴν
 διοικήσεως καὶ ὑπὸ ἐποφὴν διδασκαλίας εὐδοκίμως ἐξετέλε-
 σε τὸ ἐξυτοῦ καθῆκον.

Ταῦτα υποβάλλουσα ἡ Ἐφορία εἰς τὸ Σ. Ὑπουργεῖον ὑπο-
 σημειοῦται

Εὐπειθεστὰ τῆ

Ἡ Ἐφορία

Π. ΜΑΤΑΡΑΓΚΑΣ, ΠΟΛΥΔΩΡΟΣ ΙΑΤΡΑΣ ἱεροῦς,
 ΙΩΑΝΝΗΣ ΙΟΥΛΙΟΥ ΔΟΜΕΝΕΓΙΝΗΣ, Ι. Α. ΜΑΡΓΑΡΗΣ.

Ἡ ΑΠΙΣΤΗ

Ἀφιερῶται τῇ Α. Κ.

Μὲ τὰ μάτια σου θλιμμένα,
 μὲ τὸ πρόσωπο χλωμό,
 μὲ τὰ χεῖλη μαραμμένα
 καὶ τὸ σῶμα σου ἀχνό,
 Πλὴν ὦ τώρα! πληγωμένη
 μοῦ ἀφίνει τὴν καρδίαν
 ἀφ' τοῦ ἔρωτος, τὰ βέλη
 δίχως μιᾶ κρηγοριᾶ

Μὲ καρδίαν ξεψυχημένη
 μὲ θανάτου τὴν μορφή
 δὲν θυμάσαι ποῦ μοῦ ἐλάλεις
 πῶς γιὰ 'μὲ ὑπάρχεις σύ ;
 Καὶ δὲν ξεύρεις πῶς τὴν φλόγα
 ποῦ μοῦ ἀφίσει προικιό
 ἴσως σοὶ τὴν δόση ἄλλος
 μὲ φωτιὰ χωρὶς σδυμό.
 ΦΙΛΙΠΠΟΣ Δ. ΜΩΡΕΤΤΗΣ

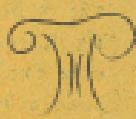
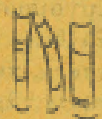
ΔΙΟΡΘΩΣΙΣ ΗΜΑΡΤΗΜΕΝΩΝ

Ἐν τῷ 43ῳ φύλλῳ τῶν Μουσῶν (σελ. 151) τὸ ἰταλικὸν
 λόγιον διορθοῦται ὡς ἐξῆς:

La povertà porta l'ingegno,
 L'ingegno porta l'industria,
 L'industria porta la ricchezza,
 La ricchezza porta l'ozio,
 L'ozio porta il vizio,
 e il vizio porta la povertà.

ΙΑΚΩΒΑ ΤΕΛΕΙΟΣ

Ἐπιτομή του ἀρτι δημοσιευθέντος ὁμοῦ δαίου συγγρά-
 ματος *Intorno ai Fenomeni fisici osservati nell'*
isola di Zante durante il 1893 ὑπὸ τοῦ ἀρχαιοδί-
 φου καὶ συνεργάτου μας κ. Σπυρ. Δε Βιάζη.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΘΟΥΡΙΟΥ

ΕΝΑ ΠΑΜΦΛΕΤΙ—Πρόκειται περί του τελευταίου έμ-
μέρου λιβελλογραφήματος άφορώτος τόν ένταύθα συ-
σταθέντα Σύλλογον τών Φιλομαθών. Χωρίς άμφιβολία αυτό
καθ' έκυτό δέν είνε άξιον νά επισπάση τήν προσοχήν,
ούτε πρέπει νά γίνεται λόγος ιδιαίτερος περί τούτου.
Τό άμορφον έκείνο κατασκευάσμα, διά τή όποιον θά έ-
χρειάζετο ίδια λέξις, όπως δομασθή, μέ τούς χωλούς
και άναπήρους ή υπερτροφικούς και άσφυκτιώντας εΐχους,
μέ τήν τόσον ιδιόρρυθμον όμοιοκαταληξίαν, τήν πάντα
νόμον και κανόνα ύπερορώσαν, μέ τήν άκαλαίσθητον μορ-
φήν και τας άνοήτους έννοιας, χωρίς νά έχη τούλάχισ-
στον ούτε τήν τετραμμένον είφολογίαν, μέ τόν άπ' άρ-
χής μέχρι τέλους παιδαριώδη, προπετή και άνήθικον χα-
ρακτηρά του και γελοϊον νά θεωρηθής είνε πολύ. Είναι
κατι χειρότερον. Άηδές, άξιον περιφρονήσεως. Πράγμα χωρίς
σκοπόν, έντελώς παιδικόν, χωρίς πνεύμα και χάριν. Με μίαν
λέξιν μ η δ ε ν. Διά τούτο ύπ' αυτήν του τήν έννοιαν αυ-
τό τούτου ούδόλωσ θά τό εξετάσω. Άς μή νομίση κανείς, ότι
πρόκειται περί άπαντήσεώς τινος. Ο λόγος περί τούτου
γίνεται ένταύθα ύπό άλλην όλωσ διάφορον έψωφιν. Ο γρά-
ψας νεανίας, είνε γνωστός δυστυχώς δι' αυτόν, άρτι τά γυ-
μνασιακά θρανία κατέλιπεν. Α'λλά και άγνωστος άν μου ή-
το, δέν θά εύρισκον δυσκολίαν ν' αναγνωρίσω τήν ιδιότητά
του αυτήν εκ του έργου του. Δι' Ομηρικί έκείναι λέξεις, τών
όποιων τόσον άπειρίας όσον και άπειρόκαλος έγεινε χρήσις,
δέν σάς παρουσιάζουν φανερά τού Γυμνασίου τόν άπόφοιτον;

Δέν επιθυμώ νά κρίνω τόν νέον εξ' αυτής τής περιστασεως.
Εάν τούτο εγίνετο, ή περι αυτού κρίσις δέν θά είχε διόλου
έρεστον έψιν. Υποθέτω, ότι είνε σύνθετος νεανικόν παρά-
τωμα, και τό πρώτον τοιούτου είδους. Άνοήσια παιδική και
τίποτε περισσώτερον. Α'λλως δέν θά ήσαν βέβαια τιμητικά έφά-
δια, δι' ένα νέον μόλις κρούοντα τήν θύραν τού βίου, ή περιφρόνησις
πρός ό,τι επί τέλους έχει νά επιδείξη ό τόπος μας διακεκριμένον
εις τας επιστήμας και τά γράμματα. Είνε δέ κάτι τι περισσώτε-
ρον άπό περιφρονητικά αι άγενείς αι βωμολόχοι εκφράσεις, τας
όποιας μετεχειρίσθη. Εκτός άν παραδεχθής τις, ότι παρεσύρθη
ύπό τού στίχου, μή δυνάμενος έν τή άπειρία του νά κυρι-
αρχίσω αυτού. Α'φίνω κατά μέρος τας άλλας άνήθικους εκ-
φράσεις, αι όποιαι ούδόλωσ τόν συνιστάσι και αναγκάζουν πόλ-
λά περί αυτού νά σκεφθής κανείς. Α'λλά τό προείπα, ούδόλωσ
πιστεύω εις αυτά, τά όποια ό λιβελλος αυτός καθ' έναυτόν
ανεξαρτήτως άλλων περιστασεων αναγκάζει τινά νά συμ-
παρή. Είλω νά πιστεύω τήν νεολαίαν τού τόπου μου ήθι-
κωτεραν. Και δι' αυτό τό άποδίδω εις παιδικήν άκρίσίαν.

Γνωρίζομεν πολύ καλά βέβαια όλοι μας, ότι μεγαλοφυΐαι
μεταξύ ήμών δέν ύπάρχουν δυστυχώς. Δέν άνέτειλαν άκομα
διά τήν Νέαν Ελλάδα ήμέρις έφορίζις πνευματικής. Α'λλά τό
τοιούτον ούδέν δικαίωμα δίδει εις τόν ποιητήν μας νά έλ-
φράζηται άπρεπώς κατά τών όπωςδήποτε έζεχόντων και
άναντηρητήτως άνωτέρων του. "Η νομίζει ότι εκτείνονται έως
εκεί τά όρια τής ποιητικής άδειας; Εάν είχε
λόγους προσωπικούς κατά τιων εκ τών μελών ή τών ιδρυ-
τών τού Συλλόγου, δέν ώρειλε δι' αυτό νά τά βάλη μέ ζήλους
τός Ιατρούς, δικηγόρους, διδασκάλους, λογίους, δημοσιο-
γράφους, — παρέλειψε τίποτ' άλλο; — τού τόπου του. Η' αλή-
θεια είνε, ότι ό άγών του είνε δόν-κισωτικός. Α' διάφορον. Δέν
πρόκειται περί τών προσώπων τούτων, άλλα περί αυτού και
τών προθέσεών του.

Δι' όλίγα αυτά λέξεις εγράφησαν, καθώς πάς τις έννοεί,
όχι βέβαια διά νά υπερασπίσουν τούς ύβρισθέντας, άν επι-
τρέπεται ή λέξις. Δέν ύπήρχε ταιαύτη ανάγκη. Και τούτο
διά τόν άπλούστατον λόγον, ότι ύβρισθέντες δέν ύφίστανται.
Είς είνε ό εκ τού λιβελλου ζημιωθείς κατά τήν γνώμην μου:
Ο γράψας. Και μαζί μ' αυτόν έμμέσως οι νέοι, οι δηήλικές
του. Οσον τό πράγμα θεωρηθής άτομικόν πάντοτε βεβύει και
επί τών άλλων. Δι' πράξεις ενός άτομου καλαι ή κακαί μο-
λονότι καθαρώσ αυτόν ένδιαφέρουσιν, ούχ ήττον τιμώσιν ή ά-
τιμαζούν και τήν κοινωτήν έν τή όποιά γίνονται. Τό ό-
τι ό άνθρωπος είνε μικρογραφία τής πολιτείας του και ή πο-
λιτεία μικρογραφία τού άτομου είνε δόγμα τήσόν κοινώς πα-
ραδεδογμένον, όσον και άρχαίον. Τό αυτό ήμπορεί νά ύπο-
στηριχθής επιτυχώς και διά τούς διάφορους κύκλους ή τας
ταξείς έν τώ κοινωνικώ διακόσμω. Οταν τις βλέπη νέους τό-
σον άπρεπώς, αναγώγως εκφραζόμενους δημοσία, άνευ τινός
αίδους, έχει δικαίωμα νά υποθέτη, ότι έν τή κοινωία έν τή
ίπια ζωσι δέν ανατρέφονται καλώς. Δύναται νά γενικεύσθη
κρίσις του. Χάριν τού γράψαντος τόν λιβελλον άφ' ενός και τών

άλλων άφ' έτέρου, τούς όποιους άναμφισβητήτως θλάπτει, ε-
γράφησαν αι λέξεις αύται. Α'κούον τάχα νά φέρουν άποτελε-
σμα; Δέν γνωρίζω. Οπωςδήποτε δέν κατακρίνω και τήν ά-
στυνομίαν, διά τό μέτρον τό όποιον έλαβε, άν είμαι καλώς
πληροφορημένος, νά κατάσχη τό παμφλετι και νά επιπλήξη
τόν ποιητήν του. Α'λλά και ή δέουσα καταμνήσις έπεδόθη
κατά τού νεοφανούς τούτου υ ποιητού, ύπό τού προέδρου τού
άνωτέρω Συλλόγου.

— Ενώπιον πολυπληθεστάτου και εκλεκτού άκροατήρι-
ου τήν 3 μεσ. μηνός, ό πορ' ήμίν διαπρεπής και έγκυκλο-
παιδικώτατος δικηγόρος κ. Νικόλαος Μινώτος ώμίλησεν
έν τώ ένταύθα Συλλόγω τών Φιλομαθών έμβριθεστάτην με-
λέτην «Περί τών έν Ζακύνθω πετρελαιοφόρων πηγών
και περί πετρελαίων έν γένει». Τό τέλος τής άναγνώσε-
ως τής περιπουδάστου ταύτης μελετης, ήν δημοσιεύομεν,
ήκολούθησαν ένθουσιώδη χειροκροτήματα εκ μέρους τού δια-
κεκριμένου άκροατηρίου, όπερ έτιμήθη και διά τής παρουσίας
τού άξιοτίμου παρ' ήμίν Νομάρχου.

— Ε'πανήθησαν εκ Κερκύρας ό χάριν άναψυχής εκεί με-
ταβάς ευγενέστατος και ύπό γενναίων και φιλοπατριωτικών
έμπορούμενος αισθημάτων νέος κ. Αντώνιος Α. Κεμούτος δι-
κηγόρος. — Ε'πίσης εκείθεν και αι προσφιλείς υίαι τού άξιο-
συμπολίτου μας κ. Νικολ. Στραβοπόδη Γονίνος και Κουμέ-
λος, κατόπιν τών λομπρών εξεάσεων αυτών έν τώ εκεί εκ-
παιδευτηρίω „Καποδιστριας“. — Ομοίως και ό ευγενής κ. Α.
Ν. Μερκάνης μετά τής άξιοτ. συζύγου του Α'νδριάντης και
τού εύφυούς αυτών τέκνου των Νίκου, σποδαστού έν
τώ αυτώ εκπαιδευτηρίω — Ε'πίσης εκ Δεικάδος ό άξιο-
ταρός κ Σπ. Μαρκόπουλος. — και εκ Κρικουκίου (Η-
λείας) ό άξιοτ. συμπολίτης μας κ. Γεώργ. Ρουσελακός σχο-
λάρχης.

— Έν τή μεγαλουπόλει τού Λονδίνου εγίνετο κατ' αυ-
τάς ή βάπτισις τού ήρτι τεχθέντος υίου τού Δουκός τής
Υορκης, διαεγγόνου τής Βασιλισσής Βικτωρίας και τρίτου
κατά τήν σειράν διαδόχου τού Αγγλικού θρόνου. Ε'πί τής
εύκαιρίας τούτης έτελέσθη έν τώ εκεί θεοδόξω Ν.φ πανη-
γυρικώτατη και λίαν μεγαλοπρεπή; δοξολογία ύπό τού
διαπρεπούς συμπολίτου μας Διονυσίου Πλαΐσα Αργυραδρι-
του, τού ένεκα τής εύσειας παιδεύσεως, τών παραδειγμα-
τικών άρετών, και τής προς τήν πατρίδα μεγάλης σπου-
δαίας πάνυ δικαίως τιμώντος έν τή ζώνη τού όνομα
τής Ελλάδος και τής γενετειρας αυτού Ζακύνθου. Και
όπως τί δέν πράττει ό κλεινός ούτος γόνος τής πατρίδος
ημών ύπερ τής μητρος Ελλάδος και τών Ελλήνων! Πρόσ-
φατοι είνε αι τή δοξαστήριω ένεργεία αυτού συλλεγίσαι
χηματικά βοήθειαι ύπερ τής σεισμοπλήκτου νήσου μας,
πρόσφατοι είνε αι τή ένεργεία αυτού γενόμεναι έσχατως
συνεισφοραι εκ πεντακισχιλίων λιρών ύπερ τών έν. Λοκρί-
δι σεισμοπαθών, γνωστά τέλος είνε τά ευγενή και φιλάν-
θρωπα αισθήματα αυτού προς πάν ό,τι καλόν και όφελίμον.
Οποια τιμή, οποια δόξα αληθώς διά τήν Ελλάδα ται-
ούτους έχουσιν έραρχας!

— Εις τόν διακεκριμένον συμπολίτην μας κ. Παναγιώτην
Μπαμπάκον διευθ. τής Νομαρχίας Κερκαλληίας άπενεμήθη λίαν
δικαίως ό Σταυρός τού Σωτήρος.

— Δικαίως ένταύθα χάριν άναψυχής ό γνωστότατος έν
τώ κόσμω τών γραμμάτων λογογράφος και δημοσιογράφος κ.
Γεώργ. Χρονόπουλος, δικηγόρος.

— Α'φίκετο κατ' αυτάς και άνεχώρησεν άμέσως εις Κερ-
κυραν, χάριν περιουσίας εις εκ τών έγκριτωτέρων τής Α-
κροπόλεως συντακτών και άριστος λογογράφος κ. Γε-
ώργιος Παρασκευόπουλος, τού όποιου αι έν τή Α'κροπόλει
δημοσιεύομεναι άνά τήν Ελλάδα περιουδείαι, και ιδίως ή
έν Ζακύνθω τοσούτον καταγοητεύουσι τούς άναγνώστιας τού
πρωτίστου τούτου τής πρωτευούσης δημοσιογραφικού φύλλου.

ΤΑΚΟΒΑΤΙΟΝ
Γινη έταρος και σεβαστή, πρότυπον αρχαϊκής άρε-
της ή Μαρία Γουόνου Σηυόρου προέδωκε κατ' αυτάς
εις όλον τό πνεύμα, προσβλήθεισα ύπό άποπληξίας. Η κη-
δεία τής εγένετο επιθλιπτικώτατη, πολλού και εκτετατού πα-
ρακολληθέντα προσβρομίου, ήτώς άφ' αυτάς τής μεταστασης.
ΜΟΝΑΧΗ ΠΗΡΕΡΙΟΝ
— Έν ήλικία 73 έτών απέβισε κατ' αυτάς έν Αθηναίς
εις τών μεγάλων τής νεωτέρας Ελλάδος άνδρών ό Στέφανος
Εένος. Γεννηθείς έν Σύμνρη τή 13 Μαρτίου 1821 ήδυνήθη
σύν τώ χρόνω, άφου έδοκίμασεν άπάσας τής τύχης τας με-
ταβολάς, ν' αναδειχθής άνήρ πανεπιστήμων, τιμησας παντού
όπου μετέβη τό ελληνικόν όνομα.